

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata



A 100 évvel ezelőtt épült és felszentelt kolozsvár-hidelvei református templom
1998. augusztus

IX. évf. 8. sz.

Tartalom

Tanulmány

Karasszon Dezső: Az V. és a VI. zsoltár magyarázata.....	383
Kölcsey Ferenc: Parainesis Kölcsey Kálmánhoz (Részlet).....	385

Vasárnapi prédikációk

Borbáth Dániel: Szolgálat a szabadságban. 2Korinthus 3,17–4,,2.....	386
Csiha Kálmánné: Péter és János örömszerzése. Apostolok Cselekedetei 3,1–10.....	389
Fazakas Sándor: Az IX. parancsolat. 2Mózes 20,16.....	392
Fazakas Sándor: A X. parancsolat. 2Mózes 20,17.....	394
Geréb Zsolt: Engedelmesség. Zsidókhöz 11,1–3.8–10.....	397
László Dezső: Magános és társas utazás. Zsidókhöz 13,14.....	400

Vasárnap délutáni prédikációk

Adorjániné Nagy Aranka: Filep küldetése. Apostolok Cselekedetei 8,29–31.35.....	403
Boross Géza: Hogy szolgálatra neveljen. János 13,2–5.12–17.....	405
Boross Géza: Hogy megújítson a hitben. János 20,24–29.....	406
Orbán János: Új teremtés. 2Korinthus 5,17a.....	408
Pápai Szabó György: A hálaadás. Zsoltárok 111,9–10.....	410

Új kenyér vasárnapjára

Csiha Kálmán. Oda menjetek! 5Mózes 12,5–7.....	413
Nagy István: Asztalterítés. Zsoltárok 23,5a.....	414
Sógor Sándor: Hálaadás az áldásokért. Zsoltárok 65,14.....	416
Szigethy Béla: Hálaadás. Kolossé 3,15a.....	419

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Nagy László: Testestől-lelkestől. 1Thesszalónika 5,23–24.....	423
---	-----

Temetési beszédek

Czapfalvy József: Az övé volt. 4Mózes 16,5b.....	424
Czapfalvy József: A megfáradtnak erőt ad. Ézsaiás 40,28–29.....	426
Id. Kántor Attila: Könyörülj rajtam, Uram. Zsoltárok 6,3.....	427

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Nagy László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Korrektor: Hatházy Ferenc

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea



Tanulmány

Karasszon Dezső

Az V. és a VI. zsoltár magyarázata

Az V. zsoltár

1. vers. A zsoltárfeliratban a LXX örökséget kapó (vagy adó) nőre gondol; valószínűbb, hogy a héber szó fuvolát jelent. A babiloni költészetben a fuvolára írt énekek siratóénekek voltak. Az V. zsoltár versmértéke 3+2, a siratóénekek metruma.

2–4. vers. Tartalmi szempontból azonban nem siratóénekekkel van dolgunk, hanem egyéni panaszénekekkel. Ezt mutatja már a bevezetés is (2–4. vers), melyben az Urat arra kéri a zsoltáríró, hogy hallgassa meg „kiáltását”. Imádságában így szólítja meg az Urat: Istenem és Királyom. Az „Istenem” megszólítás a Bibliában mindenütt az imádkozó ember bizalmát fejezi ki. Királynak a régebbi időkben ritkán nevezték az Istent (Num 23,21; Deut 35,5; Ézs 6,5). A zsoltárokból is ritkán fordul elő (Zsolt 44,5; 84,4). A 4. vers az áldozat bemutatásához tartozó előkészületekről, a fa és az áldozati állat részének sorba rakásáról beszél. Reggeli áldozat bemutatásáról szól (Num 22,41; 2Kir 3,20; 16,15; Ám 4,4 stb.). A zsoltáríró most a maga ügyét tárja Isten elé (Jób 13,18; 23,4). Imádkozva és áldozatot bemutatva figyel a zsoltáríró az Úr szavára, kijelentésére (kiegészítendő: „rád” figyelek) (Ézs 21,6–8; Mik 7,7; Hab 2,1). Ez a kijelentés bizonyára a pap szája által hangzott el. Az Úr segítsége „reggel” érkezik (Ex 14,27; 16,7; Zsolt 46,6).

5–11 vers. A főrészen először azt olvassuk, hogy nem tartózkodhat (jövevényként) az Úrnál, aki gonosz (vö. Zsolt 15,1 s köv.; 24,3–6; Ézs 33,14–16). Isten szeme előtt nem állhatnak meg a bűnösök. A „megállás”, odaállás kultikus összegyülekezést jelent (Józs 24,1; 1Sám 10,19). A zsoltáríró a bűnösöket kérkedőknek (Zsolt 73,3; 75,5) és gonosztevőknek is mondja. A 7. versben említett hazugság rágalmakat, hazug vádakat jelent (Zsolt 12,3; 26,4). Ezek a vádlott életét veszélyeztetik; ezt jelenti a „vérontó” kifejezés (szó szerint: vér embere; 2Sám 16,7 s köv.; Zsolt 51,16; 139,19). Az ilyen emberek nem kerülhetik el az Úr ítéletét (Zsolt 12,4; 17,13 s köv.).

A zsoltáríró viszont tudja, hogy neki helye van az Úr templomában (8. vers). Ennek objektív oka az Úr hűsége, szubjektív oka a zsoltáríró istenfélelme. A zsoltáríró bement a templomba. Egyelőre azonban a templom felé fordulva, leborulva imádkozik (1Kir 8,38; Zsolt 28,2; 138,2). Később a diaszpóra zsidóságban is szokás volt a templom felé fordulva imádkozni (Dán 6,11). Ezt a bátor bizodalmat az Újszövetségben is megtaláljuk (Zsid 10,19); itt már a mennyei szentélybe való bemenetelről van szó. A 9. versben a ellenségeitől körülvevett zsoltáríró azért fohászkodik, hogy Isten vezérelje őt, egyengesse útját. Ez a vezetés és útmutatás Isten kijelentése által történik (Zsolt 25,4 s köv.; 27,11; 32,8).

A 10–11. vers megint a zsoltáríró ellenségeiről szól. Hazug vádjaik életveszélyesek. Rádásul ügyesen, ravaszul beszélnek; ezért annál veszélyesebbek. A zsoltáríró nemcsak a maga szabadulásáért imádkozik, hanem ellenfelei bukásáért is (Zsolt 17,14; 28,3 s köv.; 56,8). Isten az, aki bűnösnek tudja minősíteni őket; ő deríti ki, ő is deklarálja, ki az igaz és ki a bűnös (1Kir 8,31 s köv.). A templomban történik azoknak az ügyeknek a tisztázása, melyekben a vének nem tudtak döntést hozni (Ex 22,7 s köv.; Deut 17,8 s köv.).

12–13. vers. Ezekben a versekben a panaszének bizalommotívuma szólal meg. Akik az Úrnál keresnek menedéket, örökké ujjonganak (12. vers). Isten nevét szeretni annyi, mint Istent szeretni. Ez a legfőbb parancsolat (Deut 6,4 s köv.). A 12. vers „oltalmazod őket” szavai a 13. vers végére illenek, a „mint pajzs” elé. A szöveg így szép párhuzamot ad: „Oltalmazod őt, pajzsként veszed körül kegyelmeddel.”

A dávidi szerzőséget kizárja a templom említése (8. vers). Azonban felesleges a fogság utáni második templomra gondolni. Éppígy nem valószínű, hogy a 6. versben említett gonosztevők varázslók voltak. Bár a varázslás az ókori Izraelben gyakoribb lehetett, mint manapság, elég, ha igaztalanul megvádolt embert tartunk a zoltár írójának, aki Istennél keresett és talált menedéket. A zoltár 10. versét Róm 3,13 is idézi.

A VI. zoltár

Ezt a zoltárt a hét ún. bűnbánati zoltár közé szokták sorolni (6, 32, 38, 51, 102, 130, 143.). Azonban nem a bűnbánó bűnös szava hangzik el a zoltárban, hanem a szenvedő és segítséget kérő ember szava. Ezért a zoltárt egyéni panaszéneknek tartjuk. Felépítése laza. Ha a 2. verset tartjuk bevezetésnek, azt látjuk, hogy a „mert” kötőszó, amely a főrészt szokta bevezetni, nemcsak a 3. versben fordul elő (kétszer is), hanem a 6. vers elején is. A 3–8. versben panaszok és kérések váltják egymást. A zoltár a babiloni fogság előtt keletkezett.

2. vers. Ez a vers azt fejezi ki, hogy a zoltáriró méltónak érzi magát Isten haragjára. Tudja azonban, hogy ez a harag akár el is pusztíthatná őt (Zsolt 90,7; Jer 10,24); de Isten nem akarja a bűnös halálát (Ez 18,23.31). A fenyítés nevelő és tisztító céllal történik.

3–5. vers. Itt világosan látható, hogy Isten betegséggel sújtotta a zoltárirót. Az elalélt, meggyengült ember kegyelmet, gyógyulást kér, hiszen az Úr az orvos (Ex 15,26; 2Kir 5,7; Zsolt 30,3; 41,5; 103,3; 147,3). A szenvedés lelkileg is megrázta őt (4a vers). A 3. vers végén ugyanez az ige áll. Azonban a csontok nem szoktak „megzavarodni”. Itt inkább „kiszáradtak csontjaim” olvasandó (vö. Zsolt 32,3). A 4. vers végén a panaszénekek jellegzetes sürgető kérése áll: Meddig még? (Zsolt 90,13; Ézs 6,11; Hab 2,6; lásd még Zsolt 74,10; 79,5; 80,5; 94,3) Az 5. vers nyomatékos kérés. A „visszatér” ige nem azt jelenti itt, hogy az Úr térjen meg, hanem azt, hogy forduljon bajban levő híve felé és mentse meg „lelkét”. A „lelkem” szó itt a személyes névmás helyett áll, és egyszerűen azt jelenti: engem. A beteg ember testi gyógyulásért könyörög. Ennek forrása egyedül az Úr szeretete, hűsége (5b vers).

6. vers. A zoltáriró a szabadításért mondott könyörgést azzal okolja meg, hogy a holtak hazájában nincs istencséret (Zsolt 30,10; 88,11–13; Ézs 38,18 s köv.). Éppen ez benne a legfájdalmasabb. A sorok között fogadalomtétel sejthető: ha az Úr meggyógyítja, megszabadítja a zoltárirót, bizonyára el fog menni a templomba és hálaénekekkel fogja magasztalni Istent. Panaszénekekben gyakori az ilyen fogadalom. Itt ez csak burkoltan hangzik el. A zoltáriró Istent akarja könyörületre, szabadításra bírni. Tudja, hogy Isten gyönyörködik a hálaénekekben. Együttal az istencséret adja meg az emberi élet értékét és értelmét is.

A 7–8. vers visszatér a panaszhoz. A keleti ember szereti a túlzó kifejezéseket. Ilyen az is, hogy ágyát könnyeivel öntözi (Zsolt 30,6), éjszaka álmatlanul hánykolódik (Zsolt 77,5 s köv.), szeme „megöregedett”, azaz látása meggyöngült és elhomályosodott a bántól, a sok irástól (Zsolt 31,10).

9–11. vers. Itt a könyörgés meghallgatásának bizonyosságát fejezi ki a zoltáriró. Minden átmenet nélkül hangzik fel a diadalmas kiáltás: „Távozzatok tőlem mind, ti gonosztevők!” (Zsolt 119,115) Itt hallunk először arról is, hogy a zoltárirónak ellenségei

voltak, akik zavarba jutnak és megszegyenülnek (11. vers). Bizonyára olyan emberekről van szó, akik a súlyosan szenvedő embert támadták és vádolták. A zsoldtárfók azt remélték, hogy ellenségeiket utoléri Isten büntetése (Zsolt 3,8; 5,11; 7,17; 11,6).

Honnan van a 9. versben látható hirtelen hangulatváltozás, a panasz és a könnyörgés után a diadalmas öröm? Nem értünk egyet azzal a magyarázattal, amely szerint két zsoldtárral van dolgunk: egyiket a bajban írta a zsoldtárfó, másikat a szabadítás után. Az sem biztos, hogy a pap szája által értesült imája meghallgatásáról. Hiszen ilyen súlyos beteg nem is tud elmenni a templomba! Inkább arra gondolhatunk, hogy imádkozás folyamán kapott kijelentést az Úrtól, és már a szenvedés idején szilárdan hitte, hogy meghallgatta könnyörgését az Úr.

A 9. verset más összefüggésben idézi az Újszövetség is (Mt 7,23; Lk 13,27).

Kölcsey Ferenc

Parainesis Kölcsey Kálmánhoz

(Részlet)

A bölcsesség legnagyobb mestere az élet; azonban gyakran felkeresd a rég elhunytakat is, kik tanulások, vizsgálatok és tapasztalatok által gyűjtött kincseiket a maradék számára könyveikbe letették. De jusson eszedbe: a könyvek száma végetlen, a te éveid pedig végesek; s óráidat s napjaidat oly sok egyéb foglalatosság kívánja magának. Mint az üres beszédű társalkodót: úgy kerüld a tartalmatlan könyvet. Sőt ne könnyen végy kezedbe oly művet, mely a zseni lángjegyét homlokán nem hordja; a nagy író művét pedig mély figyelemmel tanuld keresztül. Így az olvasásnak szentelt órák nem lesznek elvesztve, mint azoknál, kik választás és cél nélkül ezer meg ezer köteteket forgatnak keresztül, vagy, hogy emlékezetüket terheljék, vagy jegyzőkönyveiket becs nélküli apróságokkal megtömjék, vagy unalmas pillanataikat megoldököljék. Az élet csak úgy éri célját, ha tetteknek szenteltetik. Célt és véget nem tudó olvasás rest életnek vagy következménye, vagy szerzője; s melyből kigyógyulni épen oly nehéz, mint a játékszenvedelemből; s mely a lelket épen úgy elzsibbasztja, s minden munkára és hatásra alkalmatlanná teszi.

Vasárnapi prédikációk

Borbáth Dániel

Szolgalat a szabadságban

Alapige: 2Korinthus 3,17–4,2

Bibliáolvasás: János 3,5–17

Az a szó, amely alapigénkben a leghamarabb megragad bennünket: a szabadság. Ezért kezdjük prédikációnkat ennek értelmezésével. Mindenki vágyik a szabadságra. Aki becsületes, az nemcsak magának, de másoknak is biztosítani kívánja a szabadságot, s küzd annak megvalósításáért. Igen, mert élni, dolgozni igazán csak szabadon lehet. Ugyanis az ember nem élheti a ketrecbe zárt madár sorsát. Szépen fejezi ki ezt az igazi emberi vágyat Makkai Sándor egyik vallásos versében: „Szabad a szívünk, mint a madár. Szállunk Urunk elébe.” Mint a kép kifejezi, a szabad ember olyan, mint a magasságban boldogan, korlátozás nélkül repülő madár.

I.

A szabadságról sokféleképpen lehet beszélni. Minket ma az Ige vezérel a szabadság hívó értelme megtalálására. Ha ezt követjük, magatartásunk mindenki iránt helyes és építő lesz. Mert igazán életkérdésünk, hogy valóban munkáljuk-e minden embertársunk igazi szabadulását.

Textusunk első mondata arra jogosít, hogy a szabadságról reménységgel beszéljünk. Figyeljük csak jól, mit mond az első mondatban az Ige: „Az Úr pedig a Lélek; és ahol az Úrnak Lelke, ott a szabadság.”

Van szabadság, mert Isten Igéje szól róla. Isten a szabadság Istene! Ezt mutatja a Tízparancsolat első mondata. Kihozta Izraelt az egyiptomi rabságból, a szolgálat házából. Isten szabadító Úr, aki meghallja övéi jajkiáltását, s az elnyomás mélyéből hangzó segélykiáltásra így felel: „Ne legyenek néked idegen isteneid énelöttem.” Valóban a bálvány, az idegen Isten veszi el az ember igazi szabadságát. Mikor valaki önmagát, vagy a vagyont, vagy valami hasonlót bálványoz, akkor a bűn rabságába kerül. Az ilyen bálvány elvakultságot, irigységet, gyűlöletet szül a szívekben. Az egyik jelenkori igehirdető azt mondta, hogy a legnagyobb szabadság a felebaráti szeretet. Ezért adta Isten a szeretet parancsát, s ezért kívánja, hogy ennek jegyében éljünk. Aki teljes szívből szereti felebarátját, az szabadságban él. A szabadság ura így vezet bennünket a szabadság világában.

Isten a szabadság Istene. Ezt mutatja az is, amit alapigénk így fejezi ki: Az Úr pedig a Lélek. Mindig bántó, ha Istent nem Lélek voltában ragadjuk meg. Mindenhatóságát s mindenütti jelenlétét mutatja az, hogy Isten Lélek. Jézus, midőn Nikodémussal beszélgetett, a Lelket a szélhez hasonlította. A szél fú, ahová akar, és annak zúgását halljuk, de nem tudjuk, honnan jön és hozzá megy (Jn 3,8). Isten Szentleke ilyen korlátlan és megfoghatatlan. Valóban szabad. Mikor Jézus Nikodémusnak az újjászületésről szól, akkor tulajdonképpen azt fejezi ki, hogy bennünket ilyen szabadokká tehet újjászületésünk által az Úr. Az új ember nem a bűn rabszolgája, hanem Isten világában szabadon élő és szolgáló megváltott ember. Igen, mert az ő ember meghalt és nem hatalmaskodhatik felettünk, ha újjászülettünk. Hasonlatunk segítségével azt mondhatjuk az Úr Lelkének áldott fuvalatáról, hogy az olyan, mint amikor a tél nehéz jégpáncélja fölött megindul a tavaszi szél. Rövid hetek után megtörik a jég, s az enyhet hozó szél fuvalmára kibontakozik az új életben a tavasz. Isten Lelke a Krisztusban a bűntől szabadokká tesz,

belevon Krisztus erejébe, világába, s azok részesévé tesz. Krisztus számára éppen olyan kedves a samáriai, mint az izraeli vagy a görög. Ó, testvéreim, akik annyi kötöttség és előítélet terheit hordoztuk, most az Ige felszabadítja látásunkat. Mint újjászületettek, mint a Lélek javait hordozók, éljük az Isten gyermekeinek szabadságát.

II.

A hívő léleknek alapigénk következő része még jobban megmutatja a szabadság bibliai értelmét. Valamint azt, hogy miképpen juthatunk el erre a szabadságra.

„Mi pedig az Úrnak dicsőségét mindnyájan fedetlen arccal szemléljük.” A hit szerint erre juttat el bennünket Isten Lelke. Ez a szabadság! Ez az ember igazi élete. Ez Isten gyermekeinek igazi lehetősége. Szembetekinthetünk Urunkkal. Nézhetjük és megismerhetjük őt. Hogy ez mit is jelent, megmutatja a megelőző bibliai szakasz. Pál apostol ott arról beszél, hogy amikor Mózes az Úrnál volt s vette a Tízparancsolatot, akkor az Úr dicsőségét látva, az ő emberi arca is tündökölni kezdett s így fényes lett, Izrael fiai nem bírták ezt elhordozni, s ezért Mózes leplet borított az orcájára. Vannak emberek, akik nem bírják a napnak vagy a hónak a fényét elhordozni, s napszemüveget tesznek. Azonban van, aki bírja. Van tündöklés, mely nem fizikai, hanem lelki módon hat. Vannak, akik ezt nem bírják elhordozni. Nem tudnak nyíltan szembenézni. Pál szerint a Mózes ideje azonban eltelt, s itt van a Krisztus kora. Ő az igazi közbenjáró. Jézus Krisztusnak is tündöklük az arca. A Zsidókhöz írt levél ezt mondja róla: „Aki az ő [Isten] dicsőségének visszatükröződése és az ő valóságának képmása” (1,3). Oly módon ragyogott ez a dicsőség a Jézus Krisztus arcán, hogy az emberek fedetlen arccal szemlélhették. Ezért írta Jézus egyik tanítványa, János ezt: „Láttuk az ő dicsőségét mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, aki teljes vala kegyelemmel és igazsággal” (Jn 1,14).

Isten dicsősége azonban nem maradt önmagában, hanem kiáradt. Egyik reformátori teologusunk újabban azt írta az istentiszteletről szólva, hogy e glória glorifikáció lesz. Így maga Isten teszi lehetővé a saját maga tiszteletét. Isten a maga dicsőségét reáraszottta Jézus Krisztusra, s róla reánk is kiárasztotta, mikor ő visszatükrözte azt. Azóta nekünk is szabad tündöklő arccal, a hit, a reménység és a szeretet örömét sugárzó tekintettel járni. Nemcsak szemlélhethetjük Jézus Krisztus arcáról az Atya dicsőségét, de mi is dicsőíthetjük őt hívő és szolgáló életünkkel. Nem meddő vallásos meditáció így a mi szemléletünk, hanem bizonyágtétel, missziói tett, mert egész életünket meghatározza és befolyásolja Istennek ez a szemlélése, a hitben reá való nézésünk. Ezt igazolja Kecskeméthy István bibliafordítása is, aki ez említett verset így fordította: „Mi mindnyájan fedetlen arccal tükröztvén az Úr dicsőségét, ugyanarra a képre átalakulunk dicsőségről dicsőségre, úgy mint az Úrnak Lelkétől.”

A tükör szót éppen olyan mélyen meg kell jegyeznünk mai igemagyarázatunkban, mint a szabadság fogalmát. Mi a tükör? Az a közeg, melynek felülete visszaveri a fényt. Amint a hang visszaverődik, úgy a fény is. Ez magyarázza azt, hogy szobánkban akkor is világosság van, amikor a nap egyenes sugara nem süt be oda. A nap sugarai, ha ilyen alkalmas felülethez érnek, visszaverődnek. Isten dicsőségének, szentségének, fenségének, szeretetének, jóságának szemlélete így hat reánk, és tőlünk visszasugárzik. Aki Jézus Krisztus által fedetlen arccal szemlélheti Isten kijelentett dicsőségét, annak nemcsak benső lényé, de az arca is átalakul, s azon látható lesz az isteni, a tiszta, a jóság, a szeretet és a békeesség s mindenek fölött Isten kegyelme. Régebb a festők a szent emberek arca köré glóriát festettek. A mai igazi hívőnek a szeméből sugárzik ez, melyet a mellette élő észrevehet.

A Jézus Krisztus arca így hatott a bűnösökre. Isten kegyelme, hogy lehet hozzá hasonlónak lenni. Nem minden közeg tükröz. A fehér fal, a tiszta, nyugodt víz jó közeg. Az

ember is, ki Isten dicsőségét vissza óhajtja tükrözni, ilyen nyugodt, békességes és tiszta kell hogy legyen. Khrüszoszthomosz egyházatyja, midőn e verset magyarázta, azt mondta, hogy ha a tiszta ezüstöt napfényre teszik, akkor az is sugarakat bocsát ki. Azonban ez nem a saját természetétől, hanem a nap fényétől van. Gondolatát azzal fejezi be, hogy szükséges olyan tisztává lennünk, mint az ezüst, de maga a nap fénye a döntő. Péter apostol levelében arról a tűzről ír, mely az ezüstöt megtisztítja. Az ő gondolatait követve azt kell mondanunk, nem szabad félnünk a próbák tüzeitől és a szenvedésektől. Bátran haladjunk ezeken át. Így leszünk alkalmasak Isten dicsőítésére.

„Ugyanazon ábrázatra átváltozunk dicsőségről dicsőségre, úgy mint az Úrnak Lelkétől.” Isten szemlélete, vagyis megismerése, Istennek való hívő öndaadásunk a Szentléleknek ezt a megszentelő, átalakító művét eredményezi. Míg így igazi közösségben vagyunk a hívő imádság idején Istennel, őt szemlélve, szeretve, ömberünk megerőtlenül s megerősödik bennünk az új emberünk. Krisztus hűségére, alázatosságára változunk át. Helyesen tanítja a Szentlélekről hitvallásunk azt, hogy Krisztusnak és minden ő javainak részesévé tesz.

Tulajdonképpen ez a bűn alóli felszabadulás. Ez a hívő lélek szabadságban való élete. Ez a szabadság észrevehető, mert tükröződik. Szabaddá lettem a hűségre, a szeretetre, a jóságra, a másokért való felelős tettekre, mert nem tart fogva, mert nem tart megkötözve a bűn. Eddig a bűn nem engedett megbocsátani, hanem haragra, gyűlöletre ösztönzött, de most szabad vagyok azt tenni, amit Jézus tett. Milyen igazi öröm a fojtogató, fullasztó mérges levegőből tiszta levegőre jutni. Ilyen az, ha valaki a gyűlölet és a rosszindulat légköréből a szeretet világába, napsugaras mezőire jut, mert ott szabad, mert ott élhet, ahol neki jó.

Művelt emberekkel szemben ülve milyen gyakran vesszük észre, hogy sugárzik tekintetükből a tudás. Ugyanígy öreg, jóságos asszonyok és férfiak a velük való pár perces beszélgetés idején annyi szeretetet sugároznak reánk, hogy nem tudjuk azt elfelejteni soha. Ilyen a felszabadult, a Krisztus számára szabaddá lett ember. Átváltozott arca hattsal van reánk, és Krisztus követésére indít bennünket.

III.

Textusunk következő verse ezt a tükrözést szolgálatnak nevezi. Gondoljunk arra, amit mondtunk: Isten dicsősége dicsőítéssé lesz. Ez az istentiszteletünk. Maga Isten ennek az alanya. De mi azzal szolgáljuk őt, hogy elfogadva az áldást, ábrázatunk átváltozásával, új lelkiségünkkel dicsőítjük. Tükrözzük kegyelmét és igazságát.

Pál apostol e szavakat a korinthusi gyülekezetnek mondta. Tudjuk, mennyi viszálykodás, paráznaság s hasonló bűn volt azok közt, kik e gyülekezetben éltek. Pál apostol mégsem látta reménytelennek ezek jövőjét. Ahol Isten Lelke munkálkodik, ott van felszabadítás, ott van újjászületés. E Lélek hatalmas dolgokat vihet végbe az erőtlenség emberek között. A korinthusi gyülekezetet, a kolozsvári gyülekezetet és minden egyes gyülekezetet az Úrnak Lelke megérinthez s a szabadságra vezethet. Így a gyülekezeti élet az Úr szolgálata lehet. Megváltott életünk a huszadik század utolsó éveiben is Isten dicsőítésére tündökölni kezd. Ezért szól hozzánk az Úr s indít igazi istentiszteletre, az új szívvel való szolgálatra. A Krisztusban való életünk nem lehet magánügy, hanem Isten valóságos szolgálata a megújult gyülekezetben. Alapigénk utolsó két verse ezt hangsúlyozza, ezért ebben kell öntudatra ébrednünk.

Mivel e szolgálatra megnyertük a kegyelmet, nem csüggedünk. Nem tekinthetünk reménytelenül a világra. Még ha a magunk bűnének súlya éget is, még ha a világban levő fájó közállapotok keserítenek is, nem csüggedünk, mert vettük a kegyelmet a szolgálatra. Nagyobb a kegyelem, mint a bűn. Többet ad a kegyelmet vett hűséges szolgálata-

ta, mint a bűnösök törekvése. Nagyobb Isten, mint a mi szívünk. Nagyobb az ő hatalmas Lelkének tüze, mint az ördögi hatalmak.

Ezért mondjunk le az olyan hozzánk nem illő dolgokról, mint a ravaszság, mint az Isten Igéjének meghamisítása. Milyen igazi példa számunkra az egyenes jellemű Pál. Nyíltan kimondta azt, ami meggyőződése volt, szabadon és bátran hirdette Krisztus evangéliumát. Nyílt, tiszta étellel szolgáljunk. „Nyilvánvaló igazsággal kellettük magunkat minden ember lelkiismeretének az Isten előtt.” Tulajdonképpen e szavak fejezik ki azt, amit újabban a protestáns misszió felelős munkálói kívánnak. Új ember szolgáljon Isten előtt az emberek között, mert ez az új élet a legjobb missziói erő. Sok embert győz meg Krisztusnak az, aki felszabadult, hívő életével szeretetben jár, békességre igyekszik, jóságot ad azoknak, akik között él. Atyámfiai, mai textusunk szabadságról szóló üzenete azt hirdeti, hogy van új élet mindenki számára, mert Isten Lelke adja azt. De ez nem öncélú örvendezés, hanem valóban szolgálat, mely mások felszabadítását, örömét, szeretetben, békességben és jóságban való életét munkálja. Higgyétek, testvéreim, hogy ennek a gyülekezetnek van jövője, mert az ilyent becsüli Isten s tisztelve figyeli az az ember, aki lelke mélyén így kíván szabaddá lenni.

Végül halljuk meg az örökkévalóságra is utaló szavakat s alapigénk reménységet adó ígérését: „Ugyanazon ábrázatra elváltozunk, dicsőségről dicsőségre.” Az örök életben ez annak a sorsa, ki itt Krisztus arcát szemléli imádkozó bibliolvasása idején, csendes-magányos óráin. Isten lelke által így dicsőíti meg hívő, szolgáló gyermekeit. Ámen.

Csiha Kálmánné

Péter és János örömszerzése

Alapige: Apostolok Cselekedetei 3,1–10
Bibliolvasás: Máté 6,1–8

A felolvasott alapige sokak által ismert történetet tartalmaz. Péter és János pünkösöd után együtt mennek az imádkozás óráján a templomba, az ösgyülekezet közösségébe. Bennünket ebből a régi történetből most az örömszerzés kérdése érdekel. Mert életünk egyik legfontosabb fáradozása az, hogy örömet tudjunk szerezni egymásnak. A Szentírás számos helyén Isten arra tanít bennünket, hogy örömet szerezzünk egymásnak.

Péter és János az imádkozás óráján együtt mennek fel a templomba. Templomba menetelükből valaki másnak lesz haszna. A templomba való menetelünk az örömszerzés első lehetősége. Templomba menésünkkor Isten azért állít a mi utunkba is sok embert, hogy abból másoknak is haszna legyen, hogy a mi templomba járásunkból mások – lelki sérültek, szenvedők, magányosok, sőt családod tagjai – is meggyógyuljanak. Mert te akkor leszel templomba járásod által örömszerző ezen a világon, ha a te gyülekezeti, közösségi életedből másoknak is haszna van. Erre a szempontra kevesen szoktunk gondolni. Mi rendszerint azért jövünk templomba, hogy abból nekünk hasznunk legyen, hogy a szívünkben levő békételenség itt, Istennél csendben békességgé változzék. Azért jövünk ide, hogy imádkozzunk, hogy a szívünkben felgyült sok terhet, gondot és szenvedést az imádság órájában letegyük Isten előtt. Azért jövünk a templomba, hogy bűneinkre Isten bocsánatát kérjük. De mindenképpen azért jövünk ide, hogy nekünk belőle hasznunk legyen.

Ebben a régi történetben Isten most arra tanít minket, hogy a Krisztusban bízó igazi keresztyén embernek akkor ér igazán sokat a templomba való járása, ha abból másoknak is haszna lesz. Ha nem kell azt hallanod, hogy hiába vagy itt az Isten házában, mert nem látszik meg az életedben, ha éppen a közvetlen hozzátartozóidtól nem hallod azt, hogy nem látszik édesanyámon, hogy minden vasárnap a templomban van. Akkor ér sokat a

templomlátogatásunk, ha ebből gyógyulás és öröm, szeretet és olyan közösségi élet származik kint a világban, ahol élünk, mely azt mutatja, hogy nemhiába jövünk az Isten házába.

E történetben ezt látjuk. Két tanítvány, két apostol elmegy a templomba, hogy imádkozzanak. Amikor bemennének a jeruzsálemi templomba, akkor annak Ékes kapujában egy nyomorult, sánta koldusra téved a tekintetük. Egy koldusra, aki születésétől fogva sánta volt, akit mindennap kihozott ide családjának valamelyik tagja és leültette az Ékes kapu küszöbére. Ez a koldus megszokta, hogy a kezét mindig alamizsna után nyújtja. Ez az ember ül a kapuban, amikor Péterék imádkozni jönnek.

Sokszor, amikor imádkozni jössz, Isten először valamire vagy valakire rávetíti a szemedet. Ilyenkor a hitedet és az imádkozó életedet a szeretet drága aprópénzeire kell felváltanod. Sokszor a magad gondjával jössz, de közben a tekinteted ráesik valakire, akinek gondja, keresztye, szenvedése nagyobb a tiédnél, és rádöbben az arra, hogy neked pont azért kellett idejőnnöd. Nemcsak a magam gondját hozom, hanem Isten a más gondjából is ad nekem, hogy abban én itt és most részt vegyek. Jó lenne, ha lassan ilyen önzetlenné válna a mi hívő életünk. Ha túl tudnánk látni önmagunkon, és éppen úgy, mint Péter és János, meg tudnánk látni a felénk kinyújtott kolduskezet.

Itt az Ékes kapuban az a nyomorult ember „kére őtőlük alamizsnát”. Péter és János azt mondta: „nézz mireánk”.

A Péterék örömszerző munkája ebben a történetben akkor kezdődik, amikor a koldusnak azt mondják, hogy nézz mireánk. Ne a pénzünkre, amit vársz tőlünk, hogy a tenyeredbe hulljon. Egy pillanatig emeld fel a szemedet a porból és nézz reánk! Nézz reánk, mert te nem vagy egyedül. Lásd meg, hogy mi itt vagyunk veled, lásd, hogy éppen ma reggel az imádkozás órájára valaki bennünket hozzád küldött. Először hozzád és azután a templomba. Nézz mireánk!

Milyen sokat jelent egy-egy embernek, aki nem tud a lábára állni, vagyis aki lelkiekben nem tud járni a maga erejéből, mert minden elerőtlenedett az életében, ha valaki megáll mellette és azt mondja: nézz reám! Itt vagyok melletted, és azért vagyok itt, mert éppen azért küldtek engem ide, hogy a te életed nyomorúságának terhéből valamit elvegyek. Nézz reám!

Milyen sokszor volna szükségünk, hogy bennünket is, amikor ilyen lelki sántákká leszünk, megszólítson valaki és azt mondja nekünk: nézz reám. Nézd, itt vagyok melletted, s én is annak a templomnak a küszöbét lépem át, ahol te is otthon vagy.

Péter és János nagy apostolai voltak a gyülekezetnek. Történetünk idején már elhangzott Péter csodálatos erejű pünkösdi prédikációja. Már olyan nagy ember volt, hogy felszegett fejjel bemehetett volna úgy a templomba, hogy észre sem veszi a sánta koldust, vagy másképpen nyújthatott volna segítséget ennek az embernek.

Az a szép a Péter és János megállásában, hogy az nem tartalmaz semmiféle lenézést vagy lekicsinylést, hanem okosan felméri a nagy nyomorúságot. Emeld fel a porból a tekintetedet, és láss meg bennünket! – ez a sántának szóló első figyelmeztetés. Ezzel ennek az embernek az életében valami hallatlan és szokatlan dolog történik. Ez az ember azzal volt megszokva, hogy kisebb vagy nagyobb pénzdarabokat adnak neki. Neki nem az adakozó személyét kellett néznie, hanem az alamizsnát, amit kapott, hisz ez jelentette neki az életet. Most valakik mást mondanak neki. És a sánta „figyelmez vala reájuk, felemelé az ő tekintetét”

Amikor valaki az életünkben örömet és gyógyulást akar szerezni, nagyon fontos, hogy bizalommal felemeljük a szemünket. De még inkább fontos az, hogy az élet nyomorúságainak porából arra a magasságra emeljük a tekintetünket, ahonnan jön a mi életünkre áldás és gyógyulás, szabadulás és öröm.

„Felemelé tekintetét, remélvén – mondja alapigénk –, hogy valamit kap tőlük.” Nagy dolog az, amikor valaki azzal a reménységgel tudja felemelni a szemét valakire, akit Isten melléje állított, hogy valamit kap tőle. Nagy dolog, amikor egy testvérben megérezed azt, hogy valamit kaphatsz tőle. Elsősorban nem anyagi javakra gondolok. A lelki betegek, az özvegyek és az árvának, az egyedül maradtoknak és a lelki sántának nem aranyra és ezüstre van szüksége, hanem arra van szüksége, hogy lelki ajándékot kapjon tőled, valami olyant, ami az életének terhét elhordozhatóbbá teszi. Vajon, testvéreim, kapnak-e tőlünk valamit az ilyen emberek? Vajon tudunk-e adni valamit azoknak, akik éppen tőled és tőlem várnak lelki ajándékot? Vajon azoknak, akikkel az elmúlt héten együtt jártunk, és akikkel együtt hallgatjuk az örömszerzés evangéliumát, szerzünk-e örömet? Legalább egynek közülük? Vajon az elmúlt héten több jó szót, több bátorítást kapott-e tőled azok közül csak egy is, akiknek te voltál és te vagy egyetlen reménysége? Ha az életünk útján hiába reméljük azt, hogy valamit kapunk egymástól, akkor milyen jó, hogy egyre feljebb lehet emelni a tekintetünket oda, ahonnan biztosan remélhetjük, hogy kapunk valamit.

Isten szeretete bőségesen árad e világon. Az Úr Jézus irgalma bőségesen árad mindenki számára, aki tőle remél kapni valamit. Az egyedülmaradottságban, a magányosságban is megtalálja nála a vigasztalást az, aki tőle reméli a gyógyulást.

Amikor a sánta koldus Jánosra és Péterre emeli a tekintetét, „akkor Péter monda néki: ezüstöm és aranyam nincsen nekem, hanem amim van, azt adom: a názáreti Krisztus nevében kelj fel és járj!” Lehet, hogy sokszor érdeklődsz az igazi örömszerzés titka felől. A titok itt van a felolvasott alapigében, mely világosan megtanít téged arra, hogy azt add, amid van.

Milyen jó, hogy Péternek és Jánosnak nem volt sem aranya, sem ezüstje, mert akkor azt adtak volna a koldusnak. De ha azt adtak volna, akkor ez az ember továbbra is sánta és nyomorult maradt volna. Ők azonban többet adtak. – Lehet, szegény, özvegy életedben neked sincs aranyad és ezüstöd, de ezeknél sokkal többed van és ez a több mindannyiunknak megvan. Az örömszerzésnek az az egyetlen titka, hogy azt adjam a másoknak, amim van. Ha kedves szóval áldott meg az Isten, azt a kedves szót ne spóroljam el senkitől. Ha Isten imádkozó hitet adott nekem, akkor szüntelen hordozzam a bajban levőket imádságban. Ha Isten jó erőt adott nekem, akkor lássam meg az erőtelent és az én erőmmel hordozzam az ő erőtelenségét. Amim van, azt adjam. De amim van, azt igazán adjam. Mert mindent azért kaptunk Istentől, hogy itt a földi életben azzal gazdálkodjunk, hogy abból adhassunk és adjunk másoknak. Ha az örömszerzés útján elosztod azt, amid van, akkor az a te életedben csodálatosan megsokasodik, miközben másoknak örömet szerezteél.

Most őszinte bűnbánattal kérdezzük azt, hogy mim van nekem, amit én másnak adhatnék. Mi van az én életemben, amit én most oda tudnék adni? Olyan nehezen tudjuk ezeket az ajándékokat számba venni. Ez azt jelenti, hogy olyan kevesünk van abból, amiről azt mondhatnánk, hogy el tudjuk osztani, oda tudnánk szívesen adni másoknak. – De ha Isten előtt őszintén megvizsgáljuk magunkat, ha mélyen belenézünk a lelkünkbe, akkor azt látjuk, hogy van mit adjunk. – És ezért szívünknek meg kell telnie hálával Isten iránt. Van mit adnunk.

Péter és János a jeruzsálemi templom Ékes kapujánál felmérték azt, hogy amíg a másik sánta és nyomorult, addig ők nyugodtan mehetnek a templomba, hogy mindenfelé tudnak menni, ahová csak akarnak. De az a másik nem tud. Így vele szemben van egy nagy többletünk, s ez Isten nagy adománya.

Péter és János a jeruzsálemi templom Ékes kapujában belátták, hogy nekik olyan Uruk van, akivel mindig lehet dicsekedni, akiről mindig lehet beszélni, akinek a nevében

mindig lehet jót cselekedni és örömet szerezni. Péter azt mondja: „Amim van, azt adom: a Názáreti Jézus nevében kelj fel és járj!” Péternek nincs aranya és ezüstje, de van Krisztusuk, az az áldott Jézusuk, akiről most ilyen hittel és ilyen bizonyosan tudnak szólni: az ő nevében mondom, hogy kelj fel és járj”

Az örömszerzés útján el szoktad-e mondani azoknak, akik nagyon nagy nyomorúságban vannak, hogy Jézus Krisztus mindenkinek lehet jó pásztora, vigasztalója és erőt adója? Róla teszünk bizonyosságot, hogy a te szíved is megteljen vele, hogy az egész életen át ne arany és ezüst után kelljen koldulnod, hanem átadva szívedet neki, benne békesség, csend és öröm, vigasztalás és erő legyen az osztályrészed.

„Az ő nevében mondom: kelj fel és járj.” Íme, az Ékes kapuban ilyen nagy örömszerzés van! Azonban sok olyan Ékes kapu van a világon, ahol nagy nyomorúságban élők ülnek, s akikhez így lehet szólni: amim van, azt adom neked, megosztom veled az én Uramat, a Krisztust, hogy benne és általa gazdag légy és újra járj. Ámen.

Fazakas Sándor
Derecske, Magyarország

A IX. parancsolat

Alapige: 2Mózes 20,16
Bibliáolvasás: János 18,33–38

1. A lábbal tiport igazság. Csúnyán megrágalmazta az egyik nő a gyülekezet idős lelkipászorát. A hazugság futótűzként terjedt el a kis faluban. De amikor az asszony beteg lett, megbánta bűnét. Gyógyulása után az első útja a lelkipásztorhoz vezetett és bocsánatot kért. „Rendben van – szólt az idős lelkipásztor –, de tegyen meg nekem egy szívességet. Menjen haza, vágja le a fekete tyúkot, tépje meg s egy kosárban hozza ide a tollát.” Nemsokára a tollal együtt tért vissza az asszony. „Jól van – szólt az öreg pap –, most menjen ki a faluba és háromlépésenként egy-egy marék tollat szórjon szét. Ami megmarad, azt vigye a toronyba s onnan szórja ki, utána pedig jöjjön vissza.” Az üres kosárral visszatérő asszonyhoz pedig így szólt: „Most menjen vissza ugyanazon az úton, s szedje össze a fekete tollakat mind egy szálig.” „Ez lehetetlenség, hiszen a szél elfújta” – hangzott az ijedt válasz, „Látja – szólt az öreg pap –, ugyanez történt azzal a hazugsággal is, amit rólam terjesztett. Máskor gondoljon a kis fekete tollakra, mielőtt hazudna és rágalmazna, mert ezeket sem lehet többé összegyűjteni, meg nem történné tenni.”

Erről van szó a kilencedik parancsolatban. Arról, hogy ne tipord lábbal az igazságot. Arról, hogy az igazság veszélyben van, hontalan és bujdosó ezen a földön. Az ember nem szereti az igazságot. Az igazság idegenként él közöttünk, ismeretlen az arcvonása, érthetetlen a nyelve. Magányosan él, eldugott, piciny padlásszobákban, megvetett és lenézett kisebbségként, amely a puszta létéért harcol. Az igazságot száműzték, láncra verték, bebörtönözték és keresztre feszítették. Amikor Pilátus azt kérdezi Jézustól, hogy micsoda az igazság, akkor Jézus így szól: „Én vagyok az igazság.” Erről az igazságról pedig azt olvassuk a Bibliában, hogy „Az övéi közé jöve, és az övéi nem fogadták be őt”. Már születésekor „nem vala nékik helyök a vendégfogadó háznál”. Maga Jézus mondja: „A rókáknak barlangjuk vagy, az égi madaraknak fészük, de az ember Fiának nincs hová a fejét lehajtania.” Nagypénteken ezt az igazságot keresztre feszítették. És mégis van igazság, mert harmadnapon feltámadott. Húsvétkor a halál felett az igazság diadalmaskodott.

Az igazság azért száműzött és kiközösített, mert veszélyes, Az ember pedig mindent megtesz, hogy az igazság veszélytelen és ártalmatlan legyen. Van erre egy kipróbált recept. Az első gyülekezetben egy falusi ácsmester tanította meg nekem, hogyan kell a

vastag szeget úgy beverni a vékony deszkába, hogy az el ne hasadjon. Ha a szeg hegyes végét egy picit visszaverjük, vagy a hegyéből lecsípünk, egy darab vassal vagy kővel a hegyét laposra verjük, akkor az már többé nem veszélyes, nem repeszi el a deszkát – mondta az öreg ácsmester.

Így vagyunk az igazsággal is. Ha elveszük az élet, ha ellaposítjuk, általánosítjuk, akkor már többé nem veszélyes. A szószékről is lehet olyan általános és örökkévaló igazságot hirdetni, melynek már nincs éle, melyet senki sem vesz magára, amely senkit sem talál szíven, senkit sem sért, de nem is segít.

2. „Ne tégy hamis tanúbizonytságot a te felebarátod ellen.” Miközben Isten a kilencedik parancsolatban az igaz beszédet veszi oltalmába, figyelmünket a felebarátunkra fordítja. Isten az igaz beszédet a felebaráttal egybekapcsolja. Isten azt akarja, hogy soha el ne hallgassam az igazságot a felebarátom előtt, hanem mondjam ki. Ebben a parancsolatban természetesen az is benne van, hogy nem szabad hazudni. Önmagadnak se hazudj! Ne mondd, hogy tökéletes és feddhetetlen vagy. Legalább önmagaddal szemben légy becsületes. Igaza van Pálnak, amikor így szól: „Ó, én nyomorult ember...” De itt sokkal többről van szó, mint a hazugságról. Arról van szó, hogy még szóban sem ártatsz felebarátodnak. A kilencedik parancsolatban Isten tudunkra adja, hogy minden szóért felelősséggel tartozunk. Egyáltalán sejtjük-e, hogy milyen sokat segíthetünk felebarátunknak már csak azzal is, ha megfelelő helyen és időben a megfelelő szót szóljuk, és mennyit árthatunk, ha nem keressük és nem találjuk a megfelelő szót? Gondoltunk arra, hogy annak is sorsdöntő jelentősége van, hogy milyen véleményt mondunk másokról? Egy-egy elszórt, meggondolatlan véleménnyel évtizedekre, sőt talán egy életre tönkretelhetjük a mások életét, házasságát vagy boldogságát. Ismertem Németországban egy embert, akit arra kért a hatóság, hogy egy külföldről mondjon véleményt. Vette a telefonkagylót, s egyetlen rövid mondattal örökre elintéztet egy szerencsétlen, segítségre szoruló, kétségbeesett idegent. Egy vélemény is elég ahhoz, hogy valakit örökre elintézzünk. De Isten így szól: „Ne tégy a te felebarátod ellen hamis tanúbizonytságot.” Amikor Pilátus azt kérdezi Jézustól, hogy „Micsoda az igazság?”, akkor a kérdésében is hazudik, mert jól tudta, hogy mi az igazság. De az igazságot keresztre feszítette. Pedig Jézus neki is felebarátja volt, még ha az ő szemében „csak egy zsidónak számított”. Így szenvedte el Jézus a keresztfán a kilencedik parancsolatot. Azért kellett meghalnia, mert ő maga volt az igazság. De mi tudjuk, hogy ő él és így az igazság is él.

3. A kilencedik parancsolat az ember méltóságát tükrözi. A kilencedik parancsolat egyfelől az igazság kimondására kötelez felebarátunkkal szemben, másfelől pedig megoltalmazza saját és felebarátunk emberi méltóságát. Ahogy Isten a harmadik parancsolatban a saját nevét, úgy a kilencedikben az ember nevét, méltóságát és jó hírnevét védi. Azt mondják, hogy becsületből és tisztességből nem lehet megélni. Pedig fordítva igaz. Az ember életének, életben maradásának egyik feltétele az önmaga és mások általi megbecsülés. Annak az embernek, akinek sem önmaga, sem mások előtt nincs becsülete, annak már nincs veszteni valója. Az ilyen már mindent elveszített. Bűnt követ el az a szülő, tanító vagy elöljáró, aki megfosztja gyermekét, tanítványát, beosztottját a becsület és a tisztesség lehetőségétől. Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem sokkal inkább, mint gondolnánk, abból is, hogy ő valaki és köztiszteletben és megbecsülésben részesül. Lehet, hogy mi nem, de Isten nagyon jól tudja, miért kell oltalmazni mások becsületét és tisztességét. Ezért adta Isten a kilencedik parancsolatot. A keresztyén ember nem gázolhat bele mások becsületébe. Ha pedig a sajátjába belegázolnak, ne vegye azt annyira tragikusan, mondja azt, hogy a prófétákkal is ezt tették. A régi kínai közmondás szerint: „Csak azt a fát dobják meg kővel, amelyiken édes gyümölcs terem.” Ha sárral vagy kővel dobálnak, az azért van, mert édes gyümölcs terem az életed fáján. Térj napirendre

felette. Krisztust is megrágalmazzák, az apostolokat kövel dobálták. A 28. zsoltárban azt olvassuk: „Ám átkozzanak ők, de te áldj meg, Istenem!” Szent a másik ember becsülete, de a keresztyén ember igazi öröme nem a saját becsülete, hanem a Krisztus kegyelme.

Mi történik akkor, ha az ember önmagát fosztja meg emberi méltóságától és semmit sem ad a saját tisztességére és becsületére? Istennek ebben az esetben is szívügye az ember méltósága. Isten kitart a méltatlan ember méltósága mellett. Ha valaki önmagát lenézi, megveti és kivetkőzik emberi méltóságából, nem jelenti azt, hogy mi is lenézzük és megvessük őt. Utolsó dolog lenne az amúgy is megvetettet kigúnyolni és nevetség tárgyává tenni. Van valaki, aki óvja és védi felebarátunk méltóságát: Jézus Krisztus, az örök bíró, aki előtt e bűneinkről is el kell számolnunk!

Az ördög, aki minket éjjel és nappal vádol, emberi méltóságunkat, ahol és amikor csak tudja, sárba tiporja. Belénk sulykolja, hogy senkik vagyunk, értéktelenek és megvetettek, hogy Isten nem törődik velünk és elfelejtkezik rólunk. Így tesz az ördög hamis tanúbizonyosságot ellenünk. Nem véletlenül nevezi őt Jézus a hazugság fejedelmének, aki népeket és országokat ugraszt egymásnak, aki valóságos művész abban, hogy mindent összekeverjen és „mindent egymás feje tetejére állítson”. Az ördög kezében az egyik leghatásosabb eszköz a sajtó, a rádió és a televízió. Aki ezek segítségével „készít ki” valakit, az örökre elveszett. Természetes, hogy a médianak fontos és nélkülözhetetlen funkciója van. De ami sokszor csak másodlagos, az kerül a címdoldalra, a rosszat, a negatívumot kürtöli világgá. Így lesz abból, ami másodrendű, a főcím alatt elsőrendű. Ennek az egyik tragikus következménye, hogy az újságolvasó emberek egy része pesszimizista lesz és megveti és lenézi embertársát és a világot. Valaki, aki otthonos az újság-szerkesztés műhelyében, azt mondotta: „A nagy újságok tulajdonsága, hogy a legjelentéktelenebb esetekben mindig kimondják az igazságot, hogy aztán amikor hazudnak, akkor annál hitelesebbeknek tűnjenek.”

Jézus Krisztus beállt a gyalázat és a kárhóztatás sodrába, melyben nekünk kellett volna elmerülnünk. Megvetetésünket magával vitte a keresztfára. Kiontott vérével visszaadta emberi méltóságunkat, elrabolt tisztességünket és becsületünket. Ha csak magunkra nézünk, akkor az az erkölcsi bizonyítvány, amelyet az ördög és mi állítunk ki önmagunkról és a világról, nagyon igaz. De ha Krisztusra nézünk, akkor mindaz hazugság, ami ebben a bizonyítványban van. Sőt maga a bizonyítvány sem létezik, mert Krisztus széttépte, magával vitte a keresztre. Mi az ő kegyelméből tiszták, igazak és feddhetetlenek vagyunk. Nem az az igazság, hogy a világ elveszett, hanem az, hogy Krisztus megszületett! Nem az az igazság, hogy az ember átkozott, hanem az, hogy Isten Krisztusért, a Krisztus igazságáért mindörökre rehabilitálta az embert. Egyszerűen Jézus az igazság. Bár ez az igazság még szenved az ő tagjaiban, benned és bennem ezen a földön, de ő győzött és itt van közöttünk. Közöttünk van az igazság és a hűség, a benne testet öltött igaz beszéd, az Ige. Ő maga mondja, hogy ami az övé, az a miénk is. Milyen gazdagod vagyunk! Magasztaltassék az ő neve. Ámen.

Fazakas Sándor
Derecske, Magyarország

A X. parancsolat

Alapige: 2Mózes 20,17
Bibliaolvasás: 1Királyok 21,1–6

1. Ne kívánd azt, ami a te felebarátodé – szól a X. parancsolat. Isten azért adta a X. parancsolatot, hogy gátat emeljen telhetetlenségünk elé. Mert olyanok vagyunk, mint a koldus sapkája, bármennyit dobnak is bele, mindig üres marad, sohasem telik meg. Egy

régi történet szerint a király azzal a szándékkal állt meg a koldus előtt, hogy alamizsnát adjon neki. „Adj, amit akarsz – mondta a koldus –, de csak egyetlen feltétellel.” „És milyen feltételt szabsz?” – kérdezte a király. „Arra kérlek, töltsd tele a sapkám” – szolt a koldus. Mi sem könnyebb, gondolta a király, s a maréknyi drágagyöngyöt egyenként dobálta a sapkába. De mihelyt egy beleesett, azonnal eltűnt, a sapka mindig üres maradt. Amikor a király a koldussapka titka felől érdeklődött, így szolt a koldus: „ez a sapka az emberi telhetetlenség sapkája, sokat kíván s mégsem telik meg, mindig üres marad.” Ez a fékezhetetlen, kielégíthetetlen, legyőzhetetlen kívánság az, ami az embert telhetetlenné teszi. Ez a kívánság: sóvárgás és epekedés valami után, ami még nem az enyém, hanem a másé. Ezért Isten a tizedik parancsolatban gátat emel a szívünkön eluralkodó telhetetlenség elé, hogy ne kívánjuk a mi felebarátunk feleségét, házát, szolgáját, szolgálóleányát, ökrét, szamarát, tömören: „semmit, ami a te felebarátod”.

Tarts mértéket, uralkodj magadon, légy úrrá a vágyaid felett, ne éld ki magad minden áron, mert semmi sem ártalmasabb, konfliktusgerjesztőbb, pusztítóbb, mint a magunk korlátlan kielése! Olyanok vagyunk, mint az aranytojó tyúk gazdája. Az első nap magánkívül volt az örömtől. A második nap ujjongott és úgy érezte, hogy végre minden kívánsága teljesülhet. A harmadik nap, amikor újból aranytojást tojt a tyúk, őrtült gondolata támadt: nem várok tovább, nekem most kell az összes aranytojás. Kést ragadott és kettéhasította a tyúkot, gondolván, most kell megragadnia az alkalmat. De mélyen csalódott, csak belsőség volt benne. A tizedik parancsolatban Isten nem azt akarja, hogy a tőle ajándékba kapott ösztöneid ellen indulj harcba, hanem a telhetetlenséged ellen. A telhetetlenség elpusztítja az embert. Nem véletlenül mondja Jézus: „Ha pedig a te jobb szemed megbotráncoztat téged, vágd ki azt és vesd el magadtól, mert jobb néked, hogy egy vesszen el a te tagjaid közül, semhogy egész tested a gyehennára vettessék.” Még a pogányok is tudták, hogy gonosz ösztöneiket korlátok közé kell szorítani. A filozófusok, pl. a sztoikusok az emberi értelemre hivatkozva törtek lándzsát a mértéktartás és az önuralom mellett.

A kívánság nem marad a kívánság szintjén. A kívánság nem csupán a lelkünkben lejátszódó folyamat. Amikor a kívánság jelentkezik, akkor akcióba lép az ember. Addig mesterkedik, ügyeskedik, manipulál, míg a célját eléri, a kívánt tárgyat birtokába veszi. Jakab apostolnál olvassuk: „a kívánság megfogánván, bűnt szül”. Klasszikus példája ennek a Nábót története. Félelmetesen mutatja be a kívánság következményét. Aháb király megkívánta Nábót szőlőjét. De az igazi bűn akkor kezdődött, amikor Jézabel elkezdett mesterkedni. A tizedik parancsolat nem azt mondja, hogy ne légy Aháb, hiszen Isten tudja, hogy a szívünkben kívánságok születnek és azokat nem lehet kiirtani. A tizedik parancsolatban Isten azt mondja, hogy ne légy Jézabel, ne mesterkedj, ne ügyeskedj, ne manipulálj, míg meg nem szerzed azt, ami a másé. A kívánság önmagában is bűn, de mennyivel inkább az az azt követő aktivitás, mely nem nyugszik, míg meg nem szerzi azt, ami a másé. Ezért szol így Isten: ne kívánd azt, ami a te felebarátodé!

2. Ezért ne kívánd azt, ami Istené. Telhetetlenségünk nemcsak azt célozza meg, ami a felebarátunké, hanem arra is szemet vet, ami Istené. Kívánságunk ezen a területen lesz igazán gonosszá, démonivá. Kivételt ez alól csak az Úr utáni vágyakozás képez. A 42. zsoltár ezt így fogalmazza meg: „Mint a szarvas kívánczik a folyóvizekre, úgy kívánczik az én lelkem hozzád, ó, Isten. Szomjúhozik lelkem Istenhez, az élő Istenhez.” Ott van a lelkünkben ez az éhség és szomjúság az élő Isten iránt? Augustinus szívében is ez a vágy égett, amikor így szolt: „Nyugtalan a mi szívünk, míg meg nem nyugszik tebened, ó, Isten!” Nietzsche egyik fájdalmas és egyben Istennel dacoló énekében ezt olvassuk: „A kívánság örökkévalóságot akar, a mérhetetlen, nagy-nagy örökkévalóságot.” Hát

nem az az igazi kívánság, amely az élő Isten után sóvárog és semmi sem elégíti ki, csak az örökkévalóság?

De van egy másik kívánság is, mely azt akarja megszerezni, ami Istené. A misztikusok sem tudták, hogy hol van az a határ Isten és ember között, mely előtt megálljt parancsol Isten. Nem az ember megistenülése az üdvösség forrása, hanem Isten emberré létele Jézus Krisztusban. A paradicsomkert történetében Isten önmagának tartotta fenn a jó és gonosz tudás fáját. És mit mond a kígyó? Vegyétek el azt, ami Istené, nyújtsátok ki a kezeteket az után, amit Isten önmagának tartott fenn, szakítsatok belőle, egyetek belőle, és olyanok lesztek, mint Isten, jónak és gonosznak tudói! Tudod, hol a legnagyobb a kísértés? Ahol a teremtő Isten sorompót állít a teremtett ember elé és így szól: ne tovább! Mert az ember Isten szeretne lenni. És kicsoda akadályozhatja meg ebben az embert, ha nem maga Isten? Mit mondtak a Bábel tornyának építői? „Jertek, építsünk magunknak várost és tornyot, melynek teteje az eget érje, és szerezzünk magunknak nevet, hogy el ne széledjünk az egész földnek színén. De az Úr összezavarta nyelvüket, hogy ne értsék egymás beszédét. Így szakadt félbe a Bábel tornyának építése. Így szorítja Isten korlátok közé az emberi telhetetlenséget. De ebbe az ember nem nyugszik bele, és ez az ő tragédiája. Pál apostol szerint olyan a tizedik parancsolat a mi emberi telhetetlenségünk szemében, mint a vörös posztó. Úgy rohanunk neki, mint a felbőszült bika az arénában a torreador lobogtatta vörös kendőnek. Már a szimpla látása is féktelen indulatot gerjeszt bennünk ellene. A Róma 7-ben azt olvassuk, hogy Pál sokáig nem tudta, hogy mi a bűn, pedig ott volt benne, csak szunnyadt és úgy viselkedett, mintha halott lett volna, míg a törvény meg nem szólította: „Ne kívánjad!” Ekkor ébredt fel benne a telhetetlenség ösztöne és rontott rá a tizedik parancsolatra, mint egy vörös lepedőre. Addig rohanunk fejfel a tizedik parancsolatnak, míg össze nem zúzzuk magunkat, míg el nem vérzünk, míg Pállal együtt nem kiáltunk: „Ó, én nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg engem a halálnak testéből?”

Ne kívánd, ami a te felebarátodé, és ne kívánd, ami a te Istenedé! Tudod, hogy honnan származnak a gonosz kívánságok, a gonosz gondolatok? „Mert onnan belülről, az emberek szívéből származnak a gonosz gondolatok, gonoszságok, álnokságok, szemérmertlenség, gonosz szem, káromlás, kevélység, bolondság. Mindezek a gonoszságok belülről jönnek ki és megfertőztetik az embert” – mondja az Úr Jézus Krisztus. Azt mondta egy pszichiáter, hogy legkevesebb hat órára van szüksége beteg páciensének, míg teljesen kiönti szívét. Mert ennyire van tele a szívünk nyomasztó gondolatokkal, bűnös kívánságokkal. E pszichiáter szerint, míg a páciens kiönti a szívét, legalább annyit szenved lelkében, mint egy másik beteg, aki súlyos műtéten esik át. Luther ezt mondja a tizedik parancsolat magyarázatában: „Isten a tizedik parancsolatot nem is annyira a sötétség fiai: a rablók, házasságtörők és gyilkosok elé állítja, hanem a legkegyesebbek elé, akik dicséretre várnak azért, mert az első kilenc parancsolat ellen egyáltalán nem vétettek.” Luther ezzel azt akarja kifejezésre juttatni, hogy aki annyira szemtelen és képmutató, hogy azt meri állítani, hogy az első kilenc parancsolatot megtartotta, az a tizedik parancsolatnál biztosan fennakad a hálón, horogra kerül, elbukik.

Isten az ő szent Fiát küldte el, aki nem csak azt tudja, hogy mi lakozik az emberekben; aki nem csak azt adta tudtul, hogy melyik a szív 12 leggonoszabb gondolata; aki nem csak azt parancsolja, hogy magányos lélekkel induljak harcba e 12 telhetetlenségből származó bűn ellen, hanem maga vitte keresztfára szívünk leggonoszabb gondolatait, legsötétebb bűneit. Ő élethalálharcot vívott, a vérént ontotta, hogy gonosz kívánságainktól és bűnös ösztöneinktől, melyek az egész emberre tartanak igényt, megszabadítson. Örvendjünk és adjunk hálát Istennek, hogy így szabadított ki minket kívánságainknak Egyiptomából, a szolgálat házából. Ámen.

Engedelmesség

Alapige: Zsidókhoz 11,1–3,8–10
Bibliaolvasás: 1Mózes 12,1–8

I.

Mi mindnyájan úton járó, útban lévő emberek vagyunk. A hit nem más, mint állandó vándorlás az élet és a történelem országútjain. Erről kíván a Zsidókhoz írott levél szerzője a közismert fejezetben, a hit hőseiről szóló szakaszban bizonytságot tenni.

Az ismeretlen levélírónak az a célja, hogy az üdvtörténet különböző személyiségei, példái által bemutassa a hit mibenlétét. Ezáltal nem csak a hit titkát akarta megvilágítani, hanem a hitben való állhatatos járásra kívánta buzdítani az egykori és a mai olvasókat. A mindenkori keresztyéneknek szükségük van olyan példaképekre, melyek megerősítik Istenbe vetett bizodalmukat, reménységüket. Különösen próbák idején időszerű fel-eleveníteni a bizonyágtévők életútját, hogy erőt merítsünk a ránk nehezedő terhek el-hordozására. Mai alapigénk végső célja az, hogy Ábrahámnak, a hit hősenek a szemé-lyén túl, nézzünk fel Jézus Krisztusra, a hit szerzőjére és beteljesítőjére, aki az előtte levő öröm helyett vállalta a keresztet és az Isten királyi székének jobbára ült (Zsid 12,3).

Az Istenben való hit kérdése minket is állandóan foglalkoztat. Különösen az élet vál-ságos helyzeteiben merül fel bennünk újra és újra a hit lényegének a kérdése. Ebben a keresésben nyújt segítséget nekünk a mai Ige, melyben a hit lényegének a leírását talál-juk. A meghatározás így szól: „A hit a reménylett dolgok valósága és a nem látott dol-gokról szóló meggyőződés.” Az új fordítás szerint: „A hit pedig a remélt dolgokban való bizalom és a nem látható dolgok létéről szóló meggyőződés.” Ebből a körülírásból kitű-nik, hogy a hit belső mozgást jelent. A bizalom előretekintést, jövőbe nézést jelent, illet-ve a remélt dolgokra való figyelmezést fejezi ki. A reménység pedig azt jelenti, hogy az ember megnyitja szívét a várankozások, kívánságok, vágyakozások beteljesülése felé. A reménységgel teli lélek derűlátóan tekint a jövőndő dolgaira, és ezek valóra válásában bizakodik. A földi ember számára a jövőndő sokszor homályos, megfoghatatlan vagy kiszámíthatatlan, mi azonban úgy tekintünk a jövőndőre, mint amely Isten ígérete szerint biztos cél felé halad. Ezért a mi hitünk elválaszthatatlan attól a bizalomtól és remény-ségtől, mely meg van győződve afelől, hogy Isten üdvösségre vonatkozó ígéretei betelje-sednek.

Ily módon a hit mozgásba lendít minket, mégpedig olyan mozgásba, melynek iránya előrehalad. Az élet nem más, mint folyamatos vándorlás az idő útjain, a jelentől kezdve a jövő felé, a máttól a holnap felé haladva. Az a bizonyosság, hogy ezt az utat nem a vé-letlen, hanem Isten történelemformáló ereje vezet, hozzátartozik a hit lényegéhez. Igen, hittünk szerint Isten a világ teremtője és az élet forrása. Az Ige hangsúlyozza, hogy Isten a világot beszéde által teremtette. Az őskeresztyén gyülekezet a teremtésről a Mózes első könyve alapján gondolkozott. Megtartotta a teremtő Ige fogalmát. A teremtő Igéről szóló tanítást azonban így értelmezték: Isten Krisztus által teremtette világot. Egy őske-resztyén himnusz ezt így fejezi ki: „Mert őbenne teremtett minden, ami van a meny-nyekben és a földön, láthatók és láthatatlanok mindenek őáltala és őreá nézve terem-tettek” (Kol 1,16). Isten Krisztus által tartja fenn a világot, általa vezet a történelmet. A Jelenések könyve pedig azt mondja Krisztusról, hogy „ő a kezdet és a vég”, „az első és az utolsó” (Jel 1,17). Isten üdvterve a világgal Krisztus által valósul meg. Egyaránt a világ történetének kezdője és bevégzője. E hit által beletartozunk abba a közösségbe,

mely magában foglalja a keresztyén népeket, mindazokat, akik megőrizték az Istenbe vetett hitet és megtapasztalták, hogy Isten beteljesíti reménységüket és új látással ajándékozza meg őket saját életük felől.

II.

A mai alapige második részében a Zsidókhoz írott levél szerzője arra a kérdésre kíván felelni, hogy mit jelent nekünk mindez a gyakorlatban, milyen szerepet játszik a hit az ember életében. E kérdésekre Ábrahám példája által kíván felelni, az ő élete által szemlélteti a hívó ember életét.

A felolvasott Ige alapján elmondhatjuk, hogy Ábrahám három dolgot cselekszik: engedelmeskedik Isten hívásának; mint idegen lakik az Ígéret földjén; várja az eljövendő várost, melyet Isten hívását és elindult Háránból, mindenét otthagyja, ami biztonságot nyújtott neki: házáat, udvarát, hazáját és szerzett jogait, de egyben elhagyja barátait és pártfogóit, munkájának gyümölcsét és minden tervét, melyek ez adottságok segítségével váltak volna valóra. Az ember elköltözhetik egyik városból a másikba, és újrakezdheti életét. Számtalan példa bizonyítja ezt az igazságot. Itt azonban egy olyan esetről van szó, amikor valaki önkéntesen engedelmeskedik, anélkül hogy tudná, hová megy. Mindent elhagyott, ami életének kézzelfogható alapját jelentette. Egyedül Istenre hagyatkozott, akitől a hívást nyerte, minden más támpontot feladott. Ábrahámot a hit indította e bátor, sőt merész döntésre. Igénk kifejezése szerint hit által engedelmeskedett Istennek.

I. A hit első lépése: Ábrahám engedelmeskedik Isten hívásának. A hívók atyja, amikor meghallotta Isten hívását és elindult Háránból, mindenét otthagyja, ami biztonságot nyújtott neki: házáat, udvarát, hazáját és szerzett jogait, de egyben elhagyja barátait és pártfogóit, munkájának gyümölcsét és minden tervét, melyek ez adottságok segítségével váltak volna valóra. Az ember elköltözhetik egyik városból a másikba, és újrakezdheti életét. Számtalan példa bizonyítja ezt az igazságot. Itt azonban egy olyan esetről van szó, amikor valaki önkéntesen engedelmeskedik, anélkül hogy tudná, hová megy. Mindent elhagyott, ami életének kézzelfogható alapját jelentette. Egyedül Istenre hagyatkozott, akitől a hívást nyerte, minden más támpontot feladott. Ábrahámot a hit indította e bátor, sőt merész döntésre. Igénk kifejezése szerint hit által engedelmeskedett Istennek.

Az engedelmisség szó jelentése nem teljesen egyértelmű az ember szóhasználatában. Az egymást követő barna és vörös diktatúrák ostoba, vak engedelmisséget követeltek Európa népeitől. Mennyi sérülés, torzulás, szenvedés, tragédia származott az engedelmisség ilyen hamis értelmezéséből. Eredeti értelemben az engedelmisség figyelmet, megszólítást, meghallást jelent. A döntő mindig az, hogy kinek a szavára hallgatunk, amikor engedelmeskedünk. Abban az időben, amikor Németországban uralomra jutott a nemzetiszocialista párt, a Führer, a Vezér gondolkodás nélküli, vak engedelmisséget akart kikényszeríteni minden német állampolgár részéről. Erre a követelésre a Hitvalló Egyház tagjai nemmel válaszoltak. Döntésüket a barmeni hitvallás szavaival indokolták meg, melynek első mondata így hangzik: „Jézus Krisztus Isten beszéde, melyre figyelünk, és amelyben bízunk életben és halálban egyaránt, egyedül íránta tartozunk engedelmisséggel.” Ez a hitvallás ma is érvényes, de iránymutató volt mindig a hívó ember számára.

A hit első lépése Isten szavának a meghallása. A háránbeli pátriárka hallgatott Isten parancsára, és elindult egy ismeretlen országba. A hit döntése helyesnek bizonyult. Albert Schweitzer, a tudós theologus, kitűnő orgonista, hallgatott Isten szavára, elvégezte az orvosi egyetemet és Afrikába ment, otthagyván a tudományos pályát és a sikeres zenekari karrierjét. Döntése helyesnek bizonyult. Babos Sándor erdélyi lelkipásztor hallgatott Isten hívására, és Mandzsúriába ment, hogy a kínaiaknak hirdesse a Jézus Krisztusról szóló örömmüzenetet. Hitének döntése helyesnek bizonyult.

Isten hívó szava minket is újra és újra megszólít. Tőlünk is engedelmes döntéseket követel. Az isteni hívás felénk ma a legtöbb esetben nem drámai hangú, de nekünk is döntünk kell a világ dörömbölő szava és Isten csendesen hívó beszéde között. Az elvilágiasodott társadalom mindennap újabb csábításokkal ostromol minket. A kísértő kifinomult cselekvésekkel kíván törbe csalni. A hit útján csak akkor tudunk állhatatosan végigmenni, ha a választatokon mindig Isten beszédére figyelünk és engedelmesen követjük a felemeltetett Úr parancsát. Isten választ vár tőlünk, és ezt a választ imádsága-

inkban fogalmazhatjuk meg. A hívő ember az Ige és a Szentlélek vezetése által megtalálja a helyes döntés módját, legyen az személyes életünk vagy közösségi életünk kérdése, legyen az pályaválasztás vagy párválasztás, az itthonmaradás vagy az elmenetel, legyen az hitünk és nyelvünk megőrzése vagy feladása.

2. A hit második lépése: aki engedelmeskedik Isten hívásának, az élet olyan területre küldetik, ahol Ábrahámhoz hasonlóan idegenként fog élni.

Mi, keresztyén emberek, nem vonulunk ki a világból, hanem a világban élünk, itt kell igazolnunk hitünk igaz voltát. A világban való élés viszont nem azonos a világ szerinti éléssel. Mi nem a világ törvényéhez szabjuk magunkat, hanem Krisztus törvényéhez. Cselekedeteink irányát a Tízparancsolat határozza meg, melyet mi a Hegyi beszéd értelmében olvasunk. Jézus Krisztushoz hasonlóan arra törekszünk, hogy a szeretet parancsolata vezesse életünket.

Aki így cselekszik a mindennapi életben, az embertársai között olyan lesz, mint az idegen, mint egy más bolygó szülőtte. Szomszédaink sokszor nem értik tetteink szándékát. Ez a másság sok feszültséget okoz, de nekünk vállalnunk kell ennek a tehernek az elhordozását. Dietrich Bonhoeffer német theológus ezt írja Krisztus követéséről szóló könyvében: „Csak a hívő ember gyakorolja az engedelmességet, és csak az engedelmes ember hisz igazán.” Úgy vélte, hogy a hit az Istenbe vetett bizalom gyakorlása által olyan tapasztalatokat szerez, melyek megerősítik a hitet. A hívő keresztyén ember azonban mindig útban van a cél felé, az örök élet felé, melyről maga Isten Krisztus feltámadása által tett bizonyosságot.

Amíg ezen a világon élünk, mindig vándorok maradunk, de állandóan arra törekszünk, hogy életünk végéig megőrizzük a hitet. Ábrahám élete sohasem nyugszik meg, mindig zárandók élet marad. A pátriárka még az Ígéret földjén is vendégként, idegenként él. Kánaán földjét mások lakják, mások uralják. Ábrahámot legfeljebb megtűrik. Még egy négyzetméternyi földet sem mondhat magáénak – a makpelai barlangon kívül, melyet megvásárol felesége, Sára halálakor, mint egy szerény előleget, melyet Isten az ígéret zálogaként ad neki. A hit mindig rá van utalva a reménységre. Isten beváltja ígéreteit. A hit azonban még nem vált látássá (2Kor 5,7). Most még tükör által homályosan látunk, akkor pedig színről színre (1Kor 13,12). Földi vándorlásunk alatt még rá vagyunk utalva e zálogra (Róm 8,23), a Szentlélek zsebéjére, melyben tökéletesen van jelen a jövőendő. Vándorlásunk iránya azonban soha nem változik meg, mindig előre, a cél felé tekintünk. „Mert nincsen itt maradandó városunk, hanem a jövőendőt keressük” – vallja a Zsidókhöz írott levél szerzője (13,14).

3. A hit harmadik lépése: a várakozás.

A reménység és a várakozás összetartoznak, hiszen a beteljesedésre néző reménység várakozásra készítet minket. A várakozás azonban felőrölheti az embert, ha nincs erős bizodalomunk afelől, hogy Isten Igéje végül beteljesedik. Ezt a célba érést Isten szeretete szavatolja. A hívő ember mindig ragaszkodik ahhoz az ígérethez, mely szerint: Isten beszéde, mely által életre hívta a világot, az idők végezetén az utolsó szónak bizonyul. Ezért az ő ígéretei sokkal bizonyosabbak, mint a szemünkkel látható, kezünkkel tapintható dolgok. Aki így várakozik, az semmi esetre sem ül ölbe tett kezekkel, hanem a szeretet tetteit cselekszi. A szeretet tettei pedig nem mások, mint Ábrahám örököseinek, Krisztus követőinek válasza Isten megszólító beszédére. Ámen.

Magános és társas utazás

Alapige: Zsidókhöz 13,14
Bibliolvasás: János 16,4–16

Néha igazán meglepő, hogy a Biblia igazságai mennyire fedik az élet tényeit. Így vagyunk a mai textussal is. Minden azt igazolja, hogy valóban nincs az embernek marandó városa a földön, s az egész élet nem más, mint a jövődő szüntelen keresése. Különösen ma áll egészen megdönthetetlenül előttünk ez az igazság, hiszen ma minden változik, alakul, valósággal rohan az új, eddig még ismeretlen jövődőbe. Ha az élet igazsága és a Szentírás tanítása ilyen nagyszerűen össze is vág, mégsem mindegy, hogy ugyanazt az igazságot mint emberi megállapítást vagy mint Isten szavát nézzük. Egészen más gyakorlati eredményre jutunk, ha magunkban az emberi lehetőségek határán belül vagy Istennel együtt nézzük az Ige emberi gondolatokkal azonos megállapításait. Nézzük a mai Igében adott igazságot mint emberi és mint isteni megállapítást. Vajon mi lesz a különbség? Tegyük előbb egy magános utazást, s aztán járjuk végig ugyanazt az utat Istennel együtt.

I.

Induljunk neki az egyedülvaló útnak.

1. Itt legyen az első kérdésünk az, hogy mit értünk az igében említett városon. A régi ember nagyon jól tudta, hogy mi a város a faluval vagy a tanyával szemben. A város az állandóságot, a szilárdságot, a védelmet jelenti a szabadabb, védtlenebb faluval szemben. A falu viszont inkább az életnek kellemesebb óráit, feltisztultabb perceit ajándékozta nekünk. Azt még megértjük, hogy az élet könnyebb, boldogabb, tisztább pillanatai valóban nem marandóak, de meg kell barátkoznunk azzal a gondolattal is, hogy az élet nagy és erős alkotásai, amelyeket a város jelképez, szintén mulandók. Nem állandók az emberiség hatalmas alkotásai, birodalmai, gondolatai, rendszerei és életformái. Valóban nincsen marandó városunk!

Az egyéni élet nem más, mint örökös jövődőkeresés. Néha úgy gondoljuk, véglegesen megoldódott az életünk egy-egy döntő kérdése. Végre hatalmas, erős városba hurokolunk be a vándorlás szabad éjszakái után, de azonnal látjuk, hogy amit mi marandó városnak gondoltunk, nem más, mint pusztai sátortanya, amit az élet legkisebb szele is fel tud fordítani. Azt gondoljuk, hogy a gimnázium az elemi után, az egyetem a gimnázium után, a mátkaság a fiatalság után, a házasság a jegyesség után, nyugdíj a munka után mind-mind marandó városok. Hát nem úgy van, hogy egyikbe még alig léptünk bele, máris a másik ajtaján kopogtatunk? Őt-hat, emberileg lényeges állomás a születés és halál között, s az egész életnek vége. Az egész emberi élet kimondhatatlan jövődőkeresés.

De a közös emberi élet, a történelem sem más! Azt gondoltuk eddig, hogy a történelem egyenes vonalú biztos fejlődése az emberiség életének. Haladás a megoldatlan kérdésektől a megoldás felé. Ma világosan látjuk, hogy ez a felfogás mennyire téves. Hovatovább megyünk a történelemben, annál több megoldatlansággal találkozunk, mert annál összetettebb lesz az élet. Minden úgynevezett történelmi megoldás ezer nagyobb megoldatlanságot szült. Minden marandónak látszó városnak a felépítése rajokban küldötte ki az építőket újabb városok megépítésére. Világosan látta ezt az igazságot Mádách, s helyesen adta a címet az egész emberiség életét magában foglaló drámának: Az ember tragédiája.

Az emberi életben egy megoldás van: a halál.

Az emberiség életében egy megoldás van: a világvég.

A születés és a halál, a teremtés és a világvég között egyre sokasodó megoldatlanságok keresztülküzdsén halad az ember élete a bizonyos megoldás – az élet elpusztulása felé.

2. Ebből a megállapításból egész sor gyakorlati következmény származik.

Egyik ilyen gyakorlati következmény, hogy siettetni vagy lassítani kell a napokat, aszerint, amint azok rosszak-e vagy jók. Ez az állapot pedig végeredményben a legmélyebb elégedetlenséget eredményezi. Ez az örökös siettetni és lassítani akarás egészen hiábavaló ideges állapotot vált ki az emberből. A jó napokban nem engedi meg a teljes elmerülést, mert ott szól a figyelmeztetés, hogy mindez hamar elmúlik. A jó napok utáni ködös napok pedig a teljes reménytelenség súlyával nehezdednek ránk.

Annak ellenére, hogy ismerjük az életnek ezt a tragikus, megállás nélküli hömpölygését, mégis eredményeket, megállapításokat hazudunk magunknak. Belekapaszkodunk egy-egy ténybe, személybe, állásba, lehetőségbe vagy gondolatba, s nem akarjuk elismerni, hogy ez is éppen olyan múlt legyen, mint az élet minden más valósága. Ennek a könnyelmű kavargásnak viszont rettenetes a büntetése. Az élet törvénye kérlelhetetlen. Kedvenc gondolatunkat mások megcáfolják, kedvenc törekvéseink kihullanak az idő rostáján, meghal a bálványozott élettárs, az újszülött gyermek, kedvenc örömeink tanúja előtt semmiképpen sem tudjuk az idő kerekét csak egy pillanatra is megállítani. Rettenetes azok kiábrándulása és csődje, akik ilyen hangulatokra rendezik be életüket s nem számolnak az egészen bizonyos elmúlással.

Lemondás, beletörődés, céltalanság, életunalom ennek a következménye, vagy más oldalon, éppen ellenkezőleg, az apró kis örvendezések kiürítése. Ha már ilyen menthetetlenül tovarohanó az élet, akkor legalább legyen annyi örömünk, amennyit annak múltó napjai alatt nagy hirtelen össze tudunk markolni. Ne csináljunk problémát az életből, hanem éljünk. Ma különösen divatos álláspont, de kényszerűségből, a dolgok valóságos képének elkendőzni akarásából származik, tehát lényegében nem egészséges, hanem hazug döntés az ilyen.

A legsúlyosabb következményt Ádám akarta levonni. Miután bizonyosan kiviláglott előtte, hogy nincs maradandó városa ezen a földön, felrohant a sziklára, hogy onnan alágorjék. Ha emberi elmével végiggondoljuk akár az egyéni élet, akár az egész emberiség élete eltelt és eljövendő menetét, aligha lehet más megoldást választani.

Mikor az ember így egymagában járja végig az utat, végeredményben nem tud nyugvópontra jutni. Egyetlen megoldásként kívánczik az önként vállalt halál.

Van-e másik út is, amelyen más eredményre lehet jutni?

II.

Járjuk végig ugyanazt az utat Istennel együtt.

Az előzőleg ismertetett felfogás magát realistának szokta hirdetni. Azt mondja, hogy az Istenben való hit álláspontja illúziókon nyugszik. A valóság pedig éppen ennek az ellenkezője. Keresztyén ember, aki az Írás alapján áll, nem hitegeti magát. Ne akarja a világot másnak látni, mint amilyen. Nincs itt maradandó városunk, tehát ne is akarjuk azt építeni. Idői dolgokról ne hazudjuk azt, hogy örökké fognak tartani. Se ne állítsuk meg, se ne sietessük az időt, mindkettő felesleges és hiábavaló fáradság, sokkal egészségesebb dolog az adott időben keresni meg a legteljesebb élet lehetőségét. Minden időt a mennyei Atya bocsát ránk és nem ok nélkül. Neki mindennel különös célja van. A legrealisabb, a legegészségesebb élet az ő célját megkeresni és megvalósítani. Így mindenek

egyformán javunkra lesznek. Az ő akaratára való gondos figyelem megment minden felesleges illúziótól, s minden változás között szilárd alapot ad nekünk.

Ma a nagy emberi életben két szélsőséges emberi álláspont váltakozik. A konzervatívizmus és a forradalmi gondolat. Mindkettő ellensége az igazi keresztyén felfogásnak. Hiába akarják a konzervatív emberek megállítani az időt, hiába akarják a mai gazdasági, társadalmi, kulturális rendszereket állandósítani, szélmalomkereket forgatnak, mert azok egyszerűen nem állnak meg. A forradalmasítás pedig siettetni az élet menetét, de a természeti törvény szerint nincs ugrás a természetben, minden a maga idején jön, a koraszülöttek, a mesterségesen túltáplált lények nem bírják ki az élet egészséges versenyét. Az egészséges álláspont a prófétáé, aki nem a megállásnak, nem a forradalomnak, hanem a megtérésnek, a növekedésnek, a hálaadásnak gondolatát hirdeti. Meg kell tartani a tempót az élet hatalmas ütemével, mindent a maga idejében kell csinálni, de akkor teljesen és igazán az Isten akaratára szerint.

Az emberi felfogás azon a tételen nyugszik, hogy a jelen még úgy-ahogy bizonyos, tehát ki kell használni. A biztos jelenből bizonytalan jövőbe megyünk át. Az evangéliumi realizmus alapján a jelen teljesen bizonytalan, de a jövő egészen bizonyos. Egyénileg egészen bizonyos a mi jövőnk: Senki soha ki nem esik az egyetlen állandóságból, Isten szeretetéből. Minden változáson át biztosan haladunk a benne való legteljesebb élet felé. Az emberi úton a jövőt keressük. Ezen az úton a jövő jön velünk szembe. Kiemel a jelenből, biztos alapra állít, s így egészen szilárdan, egészen bizonyos és helyes látás alapján tudok az időben élni és dolgozni.

De most jöhet az ellenvetés, hogy a biztos jövőre alapozott élet nem más, mint menekülés a jelen időszerű kérdései elől. Valójában ez az élet hazug útja, amelyik nem számol a jelen adott viszonyaival. Éppen olyan eredménytelen ez az út is, mint az, amelyiket egymagunk teszünk meg Isten nélkül, a különbség csak annyi, hogy itt szebb hazugságokkal ékesítjük fel a valóság rettenetesen rossz arcát.

Itt azonban egészen pozitív eredmények cáfolják meg ezt a vádat. Azok, akik saját maguk és az emberek jövője felől egészen bizonyosak, olyan erőt nyernek a jelen megküzdésére, amit senki más nem tud nekik megadni. Aki szilárdan ki van kötve a jelen oszlopára, az úgy lehet benne a jelenben, hogy semmi meg nem ingathatja, el nem sodorhatja. Az ilyen emberben új felelősség ébred fel: képviselni kell ezt a változhatatlan, szilárd alapot, másokat is meg kell nyerni és át kell telepíteni arra. Az új város: Isten országa feltartóztathatatlanul jön, hogy elfoglalja a régi, örökösen változó város helyét. Az új várost fogadni kell, az új város megérkezésére az embereket elő kell készíteni. Aki az eljövétel előtt nem ismerte meg azt, az ki fog maradni belőle. Az idő rövid, fizetni kell. Ez a komoly keresztyén felelősség és szolgálat alapja. Hogy ezen az alapon tétlen vagy szorgalmas munkájú, eredményes az élet, döntse el a józan ítélet. Pál apostol, a reformátorok, a keresztyén misszió és a szeretetszolgálat hősei mind ebben a sűrű kényszerben éltek, s mindnyájuk élete a legmagasabb emberi teljesítmény s a leghatalmasabb áldás volt az emberiség életében. És ez nemcsak a nagy embereknél és világviszonylatban áll fenn, hanem a kisemberek világában is teljesen érvényes.

Tehát egészen eltér a különbség a két felfogás között. Más eredményre visz a magányos és a társas utazás. Ma mindenki gyakorlati eredményeket vár a keresztyén emberektől és a keresztyén egyháztól. A leggyakoribb, legtöbb eredménnyel szolgáló keresztyén élet titka a maradandó város, az Isten városa. Ámen.

Vasárnap délutáni prédikációk

Adorjániné Nagy Aranka

Filep küldetése

Alapige: Apostolok Cselekedetei 8,29–31.35

A felolvasott esemény betekintést nyújt abba, hogy miképpen munkálkodott a Szentlélek az újonnan alakult ősegyházban. Terve az, hogy az evangélium eljusson Izrael határain túlra is. Jézus ezt prófécia és parancs formájában megmondta búcsúzásakor: lesztek nékem tanúim Júdeában, Samáriában és a föld mind végső határáig (ApCsel 1,8). Ez a bibliai rész beszámol arról, hogy miként jutott el az evangélium Etiópiába egy nagy befolyású, előkelő ember által, aki az uralkodó kincstárának főfelügyelője volt.

Az az ember Jeruzsálemben jár ünnepelni. Nem gyakorolja népe pogány istentiszteletét. Jeruzsálemben megérezte az egyistenhit tiszta illatát, és ez mindig visszavonzotta őt. Valamit keresett, és annak megtalálásáért minden áldozatra hajlandó volt. Kilométerek ezreit tette meg. Ezt az embert a Szentlélek összehozza Fileppel. Csodálatosan, kezel fogható módon, lépésről lépésre kidolgozza a találkozás tervét, Az Úr anyala megkeresi a Jeruzsálemben tartózkodó Filepet, és kemény parancsot ad neki, akárcsak egy katonának: Menj Gázába, délre! Csak annyit fűz hozzá, hogy járatlan arra az út. Ennyi a szükszavú, katonai parancshoz hasonló felszólítás. És Filep szó nélkül engedelmeskedik. A törvény tilalma miatt a filiszteusi vidék és Jeruzsálem között nem volt kereskedelmi kapcsolat a korunkban is annyit emlegetett Gázai övezet felé. Filep engedelmesen fut. Lábát lehet, hogy felvérzik a sziklák és a bozótok.

És íme, egy kocsisor. Felismeri rögtön az előkelő utazót, aki titkon jár, csakis hivatalához méltó, nagy kísérettel. Krisztus ledöntötte a válaszfalat zsidó és pogány között, és most egy nagy gyűjtést végeztet. Ezért készítette elő ezt a főembert és megtérését a legapróbb részletekig. Ézsaiási tekerics van a kezében. Nem volt számára elég a kultusz végignézése, a ceremóniák látása, tovább is érdeklődik. Könyvet vesz drága pénzen, kutat, olvas.

Ekkor érkezik oda Filep, és újra kapja az indíttatást a Szentlélektől: csatlakozz a szekérhez! Hallja a hangos olvasást (mert hangosan olvastak abban a korban), megszólítja a komornyikot. Érted-e, amit olvasol? Az előkelő ember szerényen beismeri tudatlanságát. Nem mondja azt, hogy mi közöd hozzá, poros ruhájú idegen, akiről azt sem tudom, ki vagy, hanem ülőhellyel kínálja meg maga mellett. Eltűnődünk. Azért használ keveseknek a Szentírás olvasása, mert nem vetik alá magukat a tanításnak. Vagy pedig válogatják a magyarázót. Különösen nagy városok templomaiban tehetik ezt.

Ézsaiás próféta könyve 53. részénél tart az utas. Ez is a Szentlélek előkészítő műve. Itt van készen az alapige, amelynek magyarázata döntő lesz az olvasó számára. Filep szája a Szentlélek erejével igemagyarázatra nyílik. Kifejti, hogy az, akiről Jeruzsálemben annyit beszélnek, az az ártatlan, a kínzások között száját panaszra meg nem nyitó Bárány a Krisztus, Isten küldötte, aki értünk pokolra szállt, hogy bennünket égbe emeljen; vérét adta, hogy minket bűnösöket tisztává tegyen. Csak nála van a szabadulás és minden kínzó kérdésünkre a felelet.

Filep prédikációja szíven találja a főembert. Meg akar keresztelkedni. Hitét meg akarja pecsételni. Vállalja az esetleges gúnyt, honfitársai megbotránkozását. Víz csillan az út mellett. Elhangzik a szívből jövő, tiszta hit megvallása és végbemegy a keresztség. De mire a megkeresztelt köszönetet mondhatna, vagy talán megajándékozna gazdagságából Filepet, ő már nincs a közelben. A Szentlélek forgószele, a végzett munka sodró

öröme elragadta. Szolgálata lejárt. Várja a következő parancsot, és többé nem látja őt a komornyik, mert továbbméné az ő útján örömmel. Micsoda különleges öröm ez! Nincs a földön hozzá hasonló. Akinek a szívét csak a világ múlt örömei töltik be, annak megfoghatatlan, érthetetlen ez az öröm; az nem tud fölemelkedni ehhez a boldogsághoz.

Az itt leírt eseményt nem csak úgy kell tudomásul vennünk és elfogadnunk, mint az ősegyház történetének egyik fontos adatát, hanem mint nekünk szóló üzenetet, amely háromszorosan is érint bennünket. Lássuk ezeket egymás után.

1.

Vajon a prédikáció meghallása után hazatérve otthonunkba, utánaolvasunk-e a Szentírásban e történetnek? Vajon érdekel-e továbbra is az az alapige, amelyről a prédikációt hallottuk? Bizonyára vannak olyanok, akik feljegyzik maguknak az alapigét és otthon tovább tanulmányozzák, miként az a főember is tette már útközben hazafelé a kocsiján. Az, aki megvásárolta azt a vagyont érő tekercsot. Van-e teljes Szentírás az otthonunkban?

2.

Hozunk-e áldozatot azért, hogy a templomba eljussunk? Az a főember kilométerek ezreit tette meg, hogy részt vehessen egy nagyon távoli templom sokaságának istentiszteletén. Ellenállhatatlan vonzás vitte. Kiszemelt ember volt, akit munkába vett a Szentlélek. Érezzük-e ezt a vonzást, amelynek nehéz ellenállni? Engedünk-e neki? Nekünk csak egy-két kilométert kell megtennünk a templomig.

3.

Teszel-e szolgálatot, mint Filep? A Szentlélek téged is küldhet. Az istentiszteleten való részvétel nem csak abból áll, hogy eljössz, énekel, mondd az imát, hallgatsz az Igét körülbástyázott szívvel. Aztán szét sem nézel, hamar távozol, nem csatlakozol senkihez. Nem gondold, és lehet, hogy nem is tudod, hogy az istentiszteleten való részvételed után következik a te küldetésed. Nem kér az Úr olyan nagyot tőled, mint egy apostoltól. A te képességeidhez méri a feladatot. Az igehallgatást feladat követi. Az Úr kiválaszt és meg akar bízni. Lehet, hogy csak annyit mond a Szentlélek, hogy szólítsd meg a melletted ülőt, keress kapcsolatot vele, hiszen egy Igéből táplálkoztatok. Vagy továbbmutat: látogasd meg hazamenet azt az utadba eső beteget, menj, vigasztald meg a kétségbeesettet.

Halk a Szentlélek hangja, a világ zajai pedig erősek, el is hessegeted ezt a halk, külső szót. Félszeg, bátortalan vagy, közönyös. Hányszor kibújtál a külső hang elől. Nem csak a magad ügyében jársz a templomba. Küldetés is jár vele. Gáza felé járatlan volt az út. Járatlan az út most is, és mindig az az emberi szívek felé. Ó, jaj, az út lélektől lélekig, sóhajtja a költő. Nem könnyű megközelíteni a másik embert, még családunk tagjait is nehéz. De engedj a külső szónak. Engedelmeskedj, mint Filep tette. A Szentlélek vinni fog, előtted jár, utat készít, mert terve van azzal, akihez küld. Szoktasd a füled az ő hangja felismerésére. Még egy kisiskolás gyermek is tudhat szolgálatot tenni annak a Jézusnak, aki életét adta értünk, aki minden csepp véréért értünk áldozta. De tőled keveset vár.

De a neki tett szolgálat határtalan örömet ajándékoz számára. Olyat, amelynek nincs párja a földön. Maradék nélküli, örömmentes, sodró erejű örömet, olyat, amely Filepet is elragadta. Ha saját fájdalommal indultál a parancs teljesítésére, visszatérőben már min-

dent felejtve repülsz a végzett munka örömeivel. Ezt az örömet senki és semmi el nem veszi tőled. Válaszolj hát a Szentlélek küldő szavára – használj fel engem! –, hogy majd sok ilyen örvendetes szolgálat után egyszer beletorkolódhass az örökkévaló örvendezésbe az Isten országában. Ámen.

Boross Géza

Budapest, Magyarország

Hogy szolgálatra neveljen

Alapige: János 13,2–5.12–17

Az úrvacsora csodálatos szereztetési történetéből annak a titkokkal teljes, nagyon szép és mégis nagyon szomorú nagycsütörtöki éjszakának kavargó eseményeiből két mozzanat él a mai hívők tudatában. Az egyik az, hogy „vette a kenyeret”. A másik az, hogy „a pohárt is vette...” Pedig – s ez a mai Ige üzenete – van egy harmadik mozzanat is, és pedig az, hogy „vette a kendőt” is, mellyel körülköté magát, s miután megmosta tanítványai lábát, azt kérdezte: értitek-e, mit cselekedtem veletek?

Íme, testvéreim, fel kell fedeznünk, hogy az úrvacsora történetéhez nemcsak a „kenyér” és nemcsak a „pohár” tartozik hozzá, hanem a „kendő” is, amit Jézus maga elé kötött. Éppen ezért ma nem a kenyérről, nem is a pohárról, hanem a kendőről szeretnék prédikálni. Nem csak azért, mert jómagam még sohasem hallottam prédikációt erről a „kendőről” (valószínűleg ti sem), hanem azért, mert még nem is mondtam prédikációt az úrvacsorai kendőről. Jertek azért, figyelmezzünk ma a „kendő” mondanivalójára!

I.

Mi ennek az kendőnek az evangéliuma?

Először is az, hogy Isten szolidáris az emberrel. Milyen más „istenképzete” volt Péter apostolnak, mint Jézusnak. Az én lábaimat nem mosod meg soha, mert te Isten Fia vagy. Isten pedig dicsőséges, hatalmas, fenséges Úr. Neki igazán nincs köze olyan hétköznapi dolgokhoz, mint pl. a lábmosás. Így gondolkozott Péter. S néztek, most ezt a hamis istenképzetet rombolja le Jézus, amikor kendőt vesz, körülkötöti magát, s kezdi mosni tanítványai lábát. Ez valósággal „sokkolja” Pétert. De mennyire szükséges ez a „sokkolás”. Mert Péternek is meg kell értenie, hogy a Biblia Istene, a Jézus Krisztus Istene szolidáris az emberrel. Együtt érez, együtt szenved az emberrel. Minden érdekli, ami emberi. Erről beszél először a kendő.

Másodszor azonban arról, hogy Isten az ő szolidáris szeretetét igazán Krisztus által közli az emberrel. Ez a kendő is az Ige testté lételének szimbóluma. Sőt nemcsak szimbóluma, hanem értelmezése, magyarázata is. Ez a testté létel értelme – többek között –, hogy mosson meg minket s legyünk fehér, miként a hó. A kendő a Krisztus által megtörténhető „megtisztulásnak” (katarzisznak) a jelképe. Mintha csak azt kérdeznék: akarsz-e megtisztulni? Lehetséges, hogy „megtisztulj minden szennytől a Jézus vérében”. Tehát a kendő nagyon hozzátartozik annak az éjszakának a történetéhez, melyen az Úr Jézus elárultatték, és amelyen vette a kenyeret és a pohárt is vette, minekutána megvacsorált.

Éppen ezért van olyan nagy jelentősége a hit szempontjából az úrvacsorának. Mert ez a bennünket fehérre mosó, megtisztító Krisztus az úrvacsorában van jelen a gyülekezetben. Erre figyelmeztet a régi szép református úrvacsorai ének: „Ez egyszerű vendégségben Jézussal egyesülünk.” Ez a kendő evangéliuma is. Mintegy ráadás az evangélium szóbeli ígéréthez.

II.

De nemcsak evangélium ez a kendő, hanem példaadás a nehéz helyzetek megoldására. Ez a meglepő jézusi megoldása a „lábmosás-szituációnak”. Miért olyan időszerű ez a segítség?

Először azért, mert igen sok ember lázad manapság a lábmosás-szituáció ellen. Nemrég olvastam egy bányászfeleségről. Amíg férje odalenn volt a mélyben, az asszony búcsúlevelet írt. Meguntam a veled való egyhangú életet. Nekem szórakozás kell, vidámság, mámor. Pest kell. Elmentem a Janival. Ne is keress. Ne gyere utánam. Íme, ez a primitív lázadás. Van elegánsabb is. Az, ami a gyomrunkra megy. Amikor szaktanács kell, jó vagyok? Túlóra kell, jó vagyok? Pontosan kell számolni, jó vagyok? De amikor prémiumról, előléptetésről van szó, kutya vagyok? Nem én szolgálok-e harminc éve az osztályon? Nem nekem van a kisujjamban az egész szakma? És mégis amikor megürül az osztályvezetői állás, ejtőernyőssel töltik be? Pedig talán nem is konyít az egészhez. Hogyan tudnék innen kitörni?

Es most figyeljete! Jézus megoldása nem a kitörés, hanem a lehajlás. Kendőt vévén, körülköté magát s elkezdé mosni tanítványainak a lábát. Azaz nem a kitörés, hanem az önkéntes szolgálat. A lényeg most az, hogy „önkéntes”! Jézust sem kényszerítette erre az égvilágon senki. Nemhogy a tanítványok, még maga az Atya sem. Ő magamagától végezte a lábmosást. Ez az „önként” – ez a lábmosás-szituáció megoldása.

Egy szellemes igehirdető mondása jut most eszembe: az egyházban sokkal inkább lábmosó, mintsem fejmosó keresztyénekre van szükség. A kendő csendes kérdés: melyik típushoz tartozol? Nem gondolod, hogy itt volna az ideje abbahagyni a többiek „fejmosását” és elkezdni a „lábmosást”? Magyarul: a többiek kitanítása, kritizálása helyett elkezdni a diakóniát? Pl. meleg ebédet főzni és elvinni egy magányos betegnek? Ez a kendő bűnbánatra segítő kérdése.

III.

És mi az ígérete? Boldogok lesztek, ha cselekszitek ezeket. Kérlek, ne botránkozzatok meg. Franciaországban vannak olyan páncélszekrények (széfek), amelyek csak egy meghatározott dallamra nyílnak meg. Így még a betörő előtt is megnyílnak. A széf, amit olyan régen szeretnél te is kinyitni, a boldogság! Csak meghatározott dallamra nyílik meg. Mi ez a dallam? A lábmosó, alázatos, Krisztust követő magatartás. Olyan, mint a széfnyitó dallam. „Boldogok lesztek, ha cselekszitek ezeket.” Az úrvacsora üzenete: ne késlekedj! Lepd meg a környezetet! Vedd elő a kendőt! Kövesd Jézus példáját! Erre inspirál a kendő. Ámen.

Boross Géza

Budapest, Magyarország

Hogy megújítson a hitben

Alapige: János 20,24–29

Bár még három hónap választ el a reformáció emlékűnépétől, mégis rányomja bélyegét ezekre a hónapokra, erre a mostani vasárnapunkra is a reformáció emlékezete. Ezért foglalkozik ezen a vasárnapon a hitben való megújulás témájával az igehirdetés. Az úrvacsora egyik jézusi célja éppen az, hogy megújítsa Isten népét a hitben, az örvendező Krisztus-hitben. Jertek azért, hallgassuk meg, mit üzen a Szentlélek a hitben való megújulásról a Tamás apostol története alapján.

I.

Ez a történet először azt mutatja meg, miért van szükségünk hitbéli megújulásra. Íme azért, mert hívő létünkre is hitetlenné lehetünk. „Tamás pedig, egy a tizenkettő közül, nem vala övelük...” Mi történt Tamással? Lelepleződött az ő nagyon is emberi (azt is mondhatnám, hogy „mai”) életszemlélete. Csak azt hiszem, amit látok. Amikor szembe kerül a hihetlennel, a húsvéti csodával, egyszerre csak kiderül, hogy neki „észvallása” van. Hogy az ő legfőbb mércéje az ún. józan emberi értelem. Ami ezen a mérlegen nem áll meg, az Tamás számára egyszerűen hihetetlen. „Semmiképpen el nem hiszem.”

Mondjátok, testvéreim: nem mi vagyunk ezek a hívők? Akik sok mindent elhisznek a Bibliából. Mégis vannak dolgok, amiket „semmiképpen el nem hiszünk”. Mert vajon nem ezt mondjuk vagy érezzük pl. szereteteink koporsójánál, amikor szól hozzánk a feltámadásról szóló Ige: „semmiképpen el nem hiszem”? És nem ezt érezzük-e, amikor saját testi nyavalyánkra vagy társadalmi mellőztetésünkre, életünk árnyékaira gondolunk és közben szól hozzánk az Ige Isten szeretetéről, testvér, téged szeret az Isten: „semmiképpen el nem hiszem”? És nem ezt mondod-e, amikor olyan sokat imádkozol és nincs meghallgatás és mégis szól a biztatás: Csak folytasd, ne hagyd abba, meg fog hallgatni téged az Úr: „semmiképpen el nem hiszem”?

De hát miért nem? Hát nem vagy hívő ember? Nem vagy templomos ember? Nem vagy tanítvány? Tamás is az volt. A legbelső körhöz tartozott. És mégis. Tehát éppen az ő esete mutatja a hívő életnek egyik nagy törvényét, hogy bizony mi „kettős” emberek vagyunk. Két emberünk van. Ikrek vagyunk. Van egy lelki ikrünk, a hitetlen énünk, a logikus énünk, a tapasztalati énünk, az evilági énünk. És ez olykor, nem is egyszer, felülkerekedik bennünk. Elnyomja a hívőt. Azaz, észrevétlenül átmegyünk egyfajta bizonyos csendes kiábránduláson. Nekünk nincs is más bajunk, csak az, hogy van egy sereg dolog, ami ma már, a mai eszünkkel és szívünkkel, semmiképpen sem hihető a számunkra. Ezért kell megújulnunk a hitben.

Igen, azért, mert azok között a bibliai üzenetek között, amiket hinnünk kellene, de már nem tudunk, első helyen áll a Jézus Krisztus húsvéti feltámadásáról szóló örömhír. Ez az evangélium az, amit gyakorlatban nem hiszünk. Ha hinnénk, repülnénk, mint a madár. Akkor itt forró volna a levegő! Akkor a hitünknek vonzereje volna. Nem volnánk olyan elesettek! Céltalanok. Szomorúak. Akkor minden egészen más volna! Mert a hit lényege – Jézus él. Mindenütt jelen van. Ott jelenik meg, ahol akar. Ott tesz csodát, ahol akar. Igen ám, mondod te, csodák azonban nincsenek. Sőt inkább a sarlatánoké a világ. A cinikusoké a világ. Az ököljog, az összeköttetés, a pénz a döntő ma is. Ezer és egy indok, argumentum, dokumentum szól a Tamás szemlélete mellett: nincs élő Krisztus ezen a világon!

Pedig a Tamás története éppen azért van benne a Bibliában, hogy hirdesse: Van élő Krisztus a világon! És nekünk nem másra van szükségünk, mint éppen e hihetetlen felfedezésére: a halottnak gondolt Krisztus – élő Krisztus. Ezt felfedezni annyi, mint megújulni a hitben. Igen, de hát éppen ez a kérdés: hogyan történhet ez?

II.

Íme, a Tamás története világosan megmondja, hogyan történhet a hitben való megújulás: a Jézus Krisztus sebeivel való személyes találkozás által. „Hozd ide a te ujjadat és...” S valóban. Tamást meggyőzik a feltámadott Krisztus sebei. Mit jelent ez? Azt, hogy ezért van szükségünk az úrvacsorára! Íme, ezért, mert mi mai Tamások az úrvacsorában találkozhatunk Jézus sebeivel. Ahogyan ott és akkor Tamást az átszegett tenyér és az átdöfött oldal, ugyanúgy minket is, itt és most, a kenyér és a bor emlékeztetnek

Jézus Krisztus golgotai áldozatára. Tamás ezekből a sebekből tudta meg, hogy nem fantomot lát. Nos, Tamás a sebekből tudta meg, hogy nem egy „jelmezes Jézust” lát, hanem az igazit, azt, akit földi életében ismert, követett. Azaz Tamás a Jézus sebeiből tudta meg, hogy Jézus azonos önmagával, hogy a feltámadott Jézus nem más, mint a názáreti Jézus!

De miért volt ez fontos? Azért, mert a sebek segítségével tudta meg, hogy az Úr él. Tehát az úrvacsora a feltámadott Krisztussal való közösséget jelképezi és pecsételi meg. Ebben van az úrvacsora isteni hatása. Ezért szerezte Jézus azon az éjszakán, melyen elárultaték. Ezért tud megújítani a hitben. Azért, mert Jézus halálával győz meg Jézus életéről! Az úrasztalához tehát nem a lelkipásztor hív. De nem is csak az egyház mint empirikus gyülekezet. Hanem maga a Feltámadott: „Jer, hozd ide a te kezedet... és ne légy hitetlen, hanem hívő!” Az újabb írásmagyarázat tudni véli, hogy ez a kifejezés, „hitetlen” (apistos), annyit jelent, mint „bizonytalankodó”, „bizalmatlan” Ami azt jelenti, hogy Krisztus Urunk az úrvacsora segítségével akar kiemelni bennünket a „bizonytalanságból”.

III.

De hát végül is hová? Nos – a Tamás bizonyosságára: „Én Uram és én Istenem.” Erre a kiáltásra, felismerésre, hitvallásra akar segíteni bennünket Jézus. Miért?

Először is azért, mert ez a kiáltás annyi, mint a „tegnap” lezárása. Ezzel a kiáltással Tamás háta mögé kerültek a sötét órák, a bizonytalanságok, a kétségek. Íme, így lehet lezárni a sötét időket: Én Uram és én Istenem!

Másodszor azért, mert ez a kiáltás a személyes hitbizonyosság hangja. S itt ez a szó a fontos, hogy személyes. Érzékelteti ez a birtokos névmás, hogy „Én Uram és én Istenem!” Ez az „én”, ez az „enyém” mutatja a személyességet. S ez olyan nagy dolog, hogy erről még Jung is azt mondja, hogy lehetetlen ellene harcolni. Ott, ahol jelen van ez a személyes bizonyosság, hiába érvel a hitelenség.

S harmadszor azért akar eljuttatni minket is erre a bizonyosságra az Úr, mert akik így szólnak, hogy „én Uram és én Istenem”, azoké az ígéret: Boldogok, akik nem látnak és hisznek. Ti. jövő időben értendő az, hogy boldogok = boldogok lesznek. Akkor is, ha most sírnak, jajgatnak, szomorkodnak és gyötrődnek. Nem baj, a hit meg fogja teremni a maga gyümölcsét. Azért hát ne légy hitetlen, hanem hívő. Hidd el, hogy hozzád is közel van az Úr! Hogy a te Istened is az Úr! És hogy a te Urad az Isten! Hidd el, hogy ő egyetlen percre sem feledkezett el rólad. Hidd el, hogy minden el van készítve. S hogy húsvét fénye esik az utunkra. Boldogok, akik nem látnak és hisznek, mert megtapasztalni fogják a láthatatlan Isten látható kegyelmét, jóságát és valóságát. Ámen.

Orbán János

Új teremtés

Alapige: 2Korinthus 5,17a

Egészen természetszerűen adódik alapigénkben a kérdés: te Krisztusban vagy-e? Mondhatná valaki: hogy lehetek és Krisztusban? Legfeljebb Krisztus énbennem, mint gondolat vagy érzés, ami a magatartásomban is megnyilvánulhat. Az Ige mégis Krisztusban való létezésről beszél. Próbáljuk ezt megérteni.

Jézus mondotta volt a tanítványainak: „Maradjatok énbennem és én tibennetek” (Jn 15,4). Ezt akkor mondta, amikor önmagáról mint igazi szőlőtőről és a tanítványairól mint szőlővesszőkről beszélt. Utalt arra az új életre, amelyet a vele való lelki kapcsolat-

ban kell folytatni a tanítványainak. Textusunkban ugyanis nem akármilyen, hanem az Isten szerinti életről van szó. De mert az alapigében ez áll: ha valaki Krisztusban van – ez azt jelenti, hogy ez az élet nem mindenkié. Alapigénk tehát két csoportra osztja az embereket: a Krisztusban élőkre és a Krisztuson kívül levőkre. Mert ha van Krisztusban való életmód, ez azt is jelenti, hogy létezik egy Krisztuson kívüli állapot is.

Mindnyájan bűnben fogantattunk és születtünk. Ezt valamennyien nagyon jól tudjuk. Sokszor hangoztatjuk ezt, amikor magunkat szeretnénk mentetegetni. Csakhogy ez nem az eredeti állapot. Az első emberpár először bűntelen volt; olyan, amilyenek Isten teremtette. A bűn elkövetése után azonban teljesen megváltozott. Többet nem volt Isten képe, nem képviselhette Istent. Az ember a bűnbeesés után ellensége lett az Úrnak.

Ahol ellenszegülés van, ott nincs békeség. Ezt a feszültséget nem csak Istennel, nem is csupán embertársaival, hanem elsősorban magával szemben érzi az ember. A bűn elkövetésével az ember saját magának lett az ellensége. Minden elkövetett bűnnel elsősorban magának árt. Az az ember, akiről kezdetben Isten azt mondta, hogy jó, a bűnnel saját magának lett ellentétévé: a jó ember rossz lett! Erre maga az ember is rájött, de akkor már késő volt. Az elveszített paradicsomot visszahódítani nem tudta.

Ami azonban az ember számára lehetetlen, Istennek lehetséges. Egyedül ő képes úgy belenyúlni az ember életébe, hogy visszakaphassa elveszített, tehát az Istennel nem ellenkező, hanem Istennek engedelmeskedő állapotát. Ezt Pál apostol úgy írja le – saját tapasztalatából kiindulva –, mint egy fájdalmas szülést, mígnem kiábrázolódik az emberben az engedelmes isteni gyermek: maga Jézus Krisztus. Ez az az új teremtés, amiről alapigénk beszél: ha valaki Krisztusban van, új teremtés az. Ezt az új teremtést is egyedül csak Isten végezheti el, mint annak idején a teremtés nagy munkáját, senki más. Ezt hangsúlyozta Jézus a Nikodémussal való beszélgetésében, amikor azt mondta: „szükség néktek újonnan születnetek” (Jn 3,7). Ez az isteni újjászületés, újjáteremtés Szentlélek Isten műve.

Amikor Isten Igéjével és Szentlelkével munkálkodni kezd valakiben, akkor az életét folytatott harc megy végbe az emberben. Ez olyan, mint a vajúadás, amikor az új emberke születik. Ez a küzdelem nagyon keserves. Az ember úgy érzi, hogy reátámadt Isten. Itt van Jákób, aki – amint a neve is jelenti – ravasz, csaló, tolakodó. Szembeszállt Istennel, amikor egy tál lencséért csalta el bátyjától az örököszt. De akkor is Isten ellen küzdött, amikor hazugsággal vette el az apai áldást. Apósánál hamis fortélyokat talált ki, hogy meggazdagodjék. De a Jabbók révénél tusakodnia kellett az angyallal. És csak akkor született újjá, amikor az angyal kiszorította belőle Jákóbot, a ravasz csalót, hogy megszülethessen a hívő Izrael. Egy komoly lelki tusakodást állít itt elénk a Szentírás.

Vagy ott van az a zsidó ember, aki bosszúvágytól lihegve indult Damaszkuszba, hogy minden keresztyént börtönbe vessen. De Jézus megszólította. Erre a jézusi megszólításra a porba hullott, s többet nem ellenkezett az Úrral, hanem megkérdezte: „Mit akarsz, hogy cselekedjem?” Kész volt engedelmeskedni Jézusnak. Így szülte őt újjá Isten. Így lett Saulból Pál apostol.

Vagy ott van a gadarai ördögös. Nemcsak mások életét veszélyeztette, hanem saját magát is kövekkel vagdosta. „Mikor pedig Jézust távolról meglátta, odafutamodék és elébe borula, és fennhangon kiáltva monda: Mi közöm neked teveled, Jézus, a magasságos Istennek Fia? Az Istenre kényszerítelek, ne kínozz engem!” (Mk 5,6–7) Rettenetes kín, amikor Isten kiűzi az emberből a bűnt! Jézus kiűzte belőle az ördögöt, újjászülte ezt az örültet és elküldte, hogy hirdesse, milyen nagy dolgot cselekedett vele az Úr. Az újjászületett örült többé senkit sem bántott, hanem magasztalta az Urat. Milyen csodálatos Isten újjáteremtő hatalma.

Még elmondom, ami egy igehirdetővel történt meg. Kihírdették előre, hogy ő fog prédikálni. Aznap reggel levelet kapott, amelyben az állott: meg ne próbálgjon beszélni, mert akkor felállok és mindenki előtt elmondom, hogy maga egy hazug, csaló, káromkodó, parázna ember volt. Az igehirdető felment a szószékre és azzal kezdte: engedjétek meg, hogy felolvassam azt a levelet, amelyet ma kaptam. És felolvasta. Majd hozzátette: ennek minden szava igaz. Ez voltam én, de Isten beleszólt az életembe, újjáteremtett, Már nem vagyok az, aki voltam, s azóta nem győzők hálát adni Istennek az ő kegyelméért.

A te életedbe beleszólt-e már az Úr? Mikor és hogyan? Új teremtése vagy-e Istennek, vagy most is olyan vagy, mint tíz-húsz-harminc évvel ezelőtt? Elkezdtek-e rajtad is csodálkozni az emberek: vajon mi történt ezzel? Nem káromkodik, nem veszekedik, nem részegeskedik. Mintha nem is a régi lenne. Még templomba is jár! És akkor te csak annyit mondasz: újjáteremtett engem Isten! Úgy érzem, hogy egész hátralevő életem nem elég, hogy az Úrnak hálát adjak s a beszédemmel és az életemmel tegyek bizonysgot: milyen nagy dolgot cselekedett velem Isten. Csak így tud megbékülni Istennel, embertársaival és saját magával az ember.

Csak az ilyen, Isten által újjáteremtett ember érti meg azt, hogy ha valaki Krisztusban van. Csak az újjáteremtett ember érti az Igét: „Ti pedig a Krisztus teste vagytok és tagjai rész szerint” (1Kor 12,27).

A meg nem tért embernek hiába beszél valaki arról, hogy mit jelent Krisztusban lenni.

Az újjáteremtett ember Krisztus tagja lett. Ezt nagyon szemléletesen írja le az 1Kor 12,14–26 (felolvasandó). Így vagyunk mi Krisztusban, aki „feje a testnek, az egyháznak” (Kol 1,18). Az egyház a Krisztus teste. Akit Isten újjáteremtett, az mind Krisztusban van. Ő vigyázza, őrzi, tartja meg az övéit az új, mennyei életre, és viszi át ebből a földi létből az igazi, örökkévaló életre. Ámen.

Pápai Szabó György
Budapest, Magyarország

A hálaadás

Alapige: Zsoltárok 111,9–10

Ez a fogság utáni „alfabetikus” zsoltár úgy viselkedik, mintha „hálazsoltár” lenne. Ezt nem rójuk fel írójának. Sőt ráérezett hitével: a hálaadás a keresztyén hit alapja, a hívő-imádkozó ember létformája. Nélküle nincs élet, vagy csak olyan élet van, amely üres és értelmetlen.

Ravasz László mondja: Olyan ez a zsoltár, mintha írója napsütésben járna! Valóban, a zsoltáríró magas hőfokon ég! Lobog, lelkesedik, érez. Fennsíkon jár és gyönyörködik. Közben az Istenben való hit főütőerére tapint: Hálát kell adni Isten jóságos tetteiért! Valóban: tele vagyunk bajjal-jajjal, panasszal, összetörünk, pesszimisták vagyunk, terhettől lézengők, örömtelenségtől megsavanyodottak, búval béleltek.

Holott Isten jótéteményei nyilvánvalóak. Hisz a történelemben és a személyes emberi létben egyaránt cselekedett és cselekszik. Hűsége soha nem hagyott cserben, mert megingathatatlan. S arra az öröme indít, hogy mi kegyelméhez, igazságához, jóságához folyamodhatunk. Ehelyett naponta elmegyünk csodái mellett. Bárcsak önmagunkon túl tudnánk lépni, s feltétel nélkül tudnánk bízni Isten kegyelmében és hűségében. Hisz Jézus Krisztusban Isten szabadító Isten. Benne teljesítette be Isten az Ótestamentumban tett ígéreteit. Benne kötötte össze az Ó- és Újszövetséget. Benne lett igenné és ámenné az ő szava s minden tette.

Jézus a mi szabadításunk, üdvösségünk, örömünk. Általa mehetünk és kiálthatunk az Atyához mi megfáradtak, gyengék, erőtlenek.

Bizony énekelnünk, örvendeznünk kell hálatelt szívvel. Akkor is, ha a történelmi és hívő emlékezet felidézi kegyelmes tetteit a páskában, eledelt adó, megmentő pusztai csodáját a mannában, a pogányok örökségének elnyerését Kánaánban, szövetségét a sínai-hegyi törvényadásban. S milyen jó, hogy mi már tudunk Jézus Krisztus váltság-haláláról, a bűnök bocsánatáról, az örök szövetségről, a feltámadásról és a mennybemeneletről, a mennyei Jeruzsálemről, az örök élet ígérteréről.

Milyen jó lenne, ha nemcsak halálunk előtt, hanem már életünkben is hozzá folyamodnánk és őt dicsőítenénk. Hisz a róla való bizonyágtétel az élet értelme. Hisz csak azért élünk, mert Krisztusban bűnbocsánatunk van, általa kiváltattunk a halál fogságából. Ő a váltság, benne és általa nyúlt le Isten értünk a bűn mélységeibe. Benne és általa hívogatott és terelgetett minket, tékozló fiakat, az Atyai ház felé. Ő váltott meg a halál hatalmától a Jézus Krisztusban. Isten benne adott közbenjárót, aki templommá és áldozattá lett. Agnus Deivé, Isten bárányává lett. Ő a megváltott életünk záloga. Benne újulhatunk meg. Isten Jézus Krisztus által a mi életünkben is csodát tett, gyógyított, kaput nyitott. Benne kaptunk új lehetőségeket. S annak bizonyosságát: az élet több, mint az anyag, több, mint a levegő, mint a megélhetés. Csak a Jézus Krisztusban megújult élet az értelmes élet. A megújult hívő élet pedig nem szűnik meg Istent dicsérni. Mert már nem a múltra s önmagára figyel, hanem a jövő reményteli ígéreteire.

Mi az Isten dicsérete? A legnagyobb szellemi-lelki-értelmi kapcsolat Isten és az ember között. A szabadság lehetősége: „...ahol az Úrnak Lelke, ott a szabadság!” (2Kor 3,17)

A hívő ember alaplétfarmája az imádság! Az imádkozó emberé: az Isten dicsőítése. Istentiszteleti közösségekben és személyes, belső szobájában egyaránt. Aki hisz, az magasztalja Istent és hálát ad neki. Ez a hit mércéje! A hívő ember szüntelen az Úr dicséretében él!

Tudjuk, vannak pillanatok, amikor ajkunkra fagy a dicséret. Szenvedés, halál, megpróbáltatás sokszor a részünk. De még ezek által is kijelenti magát Isten. Ezekben is érezzük kegyelmét a Jézus Krisztusban. Hisz ő is érezte úgy, hogy elhagyta az Atya, hogy keserű nagyon a pohár. De éppen a mi vigasztalásunkért, megváltásunkért, bűnbocsánatunkért szenvedett, halt meg és támadott fel. Ezért nem félünk, nem rettegünk, mert általa bizonyosságunk van az örök jövődőről, testünk feltámadásáról s arról, hogy a halál mint utolsó ellenség eltöröltetik. Ezért dicsérhetjük Istent még a halál vermében is.

Hol a te dicséreted? Isten nem hallja! Talán nagyon halkán mondod, vagy egyáltalán nem is mondod? Ha hiszel, őt dicséred! Ha élsz, őt magasztalod! Aki megismerte Jézus Krisztusban Isten szabadító kegyelmét, az csak az Úr dicsőítésében találhatja meg az élet értelmét, amit oly sokan hiába keresnek.

Dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás,
A szentek Urának légyen örök magasztalás,
Kiben soha nincs megváltozás
Vagy ígérttől elhanyaglás:
Tőle fejűnkre szálljon áldás!

(278. dicséret)

Ez a dicséret és magasztalás még nem általános. A földön még ellenállás van, Isten és tettei ellen beszélnek és cselekednek az istentelenek. Isten nem akarja őket dűhében elpusztítani. Hisz új szövetséget kötött Jézus Krisztusban az emberrel. Nem akar máso-

dik özönvizet, nem akar világegést, a történelem, az emberi élet elpusztítását. De győzni fog az ő Fiában, s a gonosz erői megsemmisülnek.

Ő irgalmas és kegyelmes Isten. Gondviselő Isten volt a teremtésben, hűséges a megtartásban. Ő életünk megtartója! Ezért adunk hálát! Ezzel elismerjük hatalmát, fenségét, tetteit. Ehhez joga van. Ő az uraknak Ura, s a fenséges Istennek jár a magasztalás. Isten nevének dicséretében pedig az ember önnön rendeltetését tölti be.

Hálát adunk Istennek gondoskodásáért, kegyelméért, hűségéért, szeretetéért, megbocsátásáért, türelméért, életünkért való fáradozásáért. Hálát adunk neki nap mint nap az egészségünkért, azért, hogy ételt, italt ad asztalunkra, fedelet a fejünk fölé, s erőt ad nekünk feladataink ellátásához.

Hogyan leszünk képesek őt magasztalni? Ezt meg kell tanulnunk és meg kell tanítanunk a 90. zsoltár szellemében „nemzedékről nemzedékre”. El kell beszélnünk, tovább kell adnunk Isten hűségét, nagy csodáit, igazságát. Ezt tanítani kell a családban, a gyülekezetben, az iskolában. Jézus Krisztus az ő hűsége és igazsága! „Ő az út, az igazság és az élet!”

Az életben bizonyosságot kell tennünk Istenről. A bizonyoságtétel imádsághoz vezet, az imádság pedig nem más, mint Isten magasztalása! Mindez a hála és dicséret a Szentlélek gyümölcse és munkája. Ha a Szentlélek munkál benned, akkor szívedből hála csordul Isten magasztalására.

S végül: „A bölcsesség kezdete az Úrnak félelme!” – köszön vissza ebben a zsoltárban is Jób és a Példabeszédek tanítása. Ez a bölcsesség nem intuíció (ráérezés), nem intelligencia (okosság), hanem az Úr törvényének, szabadításának, váltságtettének az ismerete. A bölcsesség azt jelenti: boldogan élni! Boldogan élni csak az Úr normái és szándéka szerint lehet. Ha nem magamért, hanem Istenért, s másik emberért élek. Ez az Istentől kapott bölcsesség tanít meg arra, hogyan maradjunk állva a viharokban, hogyan tegyük helyükre a dolgokat, s hogyan ne értékeljük túl a napi negatívumokat, problémákat, kudarcokat. Ehhez a bölcsességhez az Úr félelme kell! Ez pedig az Istennel való alázatos életre vonatkozik. A Szentlélek ajándéka, hogy féljük az Urat! Ez nem jön magától! Csak az Isten kegyelme adhatja meg! Krisztus a bölcsesség, és ő a mi bölcsességünk is. Pál mondja: „Jézus bölcsességül lön nekünk!” (1Kor 1,30) Ő Isten bölcsessége! Az Úr félelme Krisztushoz vezet.

Huszedik századi bizonytalanságokban, félelmekben, kiüresedésekben Krisztus az, aki összeköt Istennel, aki tartalmat s értelmet ad életemnek, aki forrás a szomjazónak, iránytű az eltévedt tékozlónak. Ő az, aki Istenhez vezet az embert, s aki elvezeti a másik emberhez is. Ámen.

Új kenyér vasárnapjára

Csiha Kálmán

Oda menjete!

Alapige: 5Mózes 12,5-7
Bibliaolvasás: Lukács 14,12-24

Ezzel az Igével Isten a templomba hív. A templom az a hely, amelyet Isten kiválaszt, hogy az ő nevét oda helyezze és ott lakozzék. Az Úr Jézus óta azonban tudjuk, hogy Isten lélek, és akik őt imádják, szükség, hogy lélekben és igazságban imádják. Tudjuk, hogy Isten nincs a kőből épült templomhoz kötve. Sőt azt is tudjuk, hogy Isten lelki templomot akar: a mi szívünkben akar lakni. A kőből épült templom drága eszköz arra, hogy benne Isten Igéjét hallgassuk és vele találkozzunk azért, hogy bennünk is megépüljön az ő temploma.

Ezért az Isten mai üzenete kettős templomba hív. Hív ebbe a nekünk drága templomba, amit elődeink kőből, de szeretetből, hitből, hűségéből is építettek. Hív, hogy szeressük ezt a templomot. Jöjjünk ide hallgatni az ő szavát. Hozzuk el ide örömtünket, bánatunkat. Legyen otthonunk ez a templom. Ezt így fejezi ki a mai Ige: Gyakoroljátok és oda menjete! Úgy is mondhatnánk: jöjjetek haza!

Így jöttünk ma is boldogan haza ebbe a templomba, hogy hálát adjunk Istennek az új kenyérért.

De Isten egy másik templomba is hív. Hív a lélek templomába, aminek a szívünkben kellett volna felépülnie már régen, aminek az életünkben, családjában kellett volna valósággá válnia. Isten egy lelki templomot kerestet velünk, azt a szeretetet, hűséget, jóságot, hitet, azt az Isten-közelséget, aminek a mi életünkben kellett volna megjelennie. Isten oda akarja helyezni a nevét a mi életünk fölé, ott akar lakni a mi szívünkben, a mi otthonunkban, a mi hétköznapjainkban, hogy az is templom legyen.

Milyen jó, hogy van kőből épült templomunk! De vajon a másik, a lélek temploma készen van-e? Isten most azt mondja: oda menjete! Vajon tudjuk-e az utat e felé a lelki templom felé? Vajon nem veszítettük-e el ezt a lelki templomot? Vajon az újszengeli hálaadás vasárnapi békességéből és tisztaságából jut-e az otthonunkba és a hétköznapokra is?

Az Ige második üzenete az, hogy a templomba, Isten közelébe hozzunk valamit. Mi azt szoktuk meg, hogy Isten közelében kapjunk valamit: a bűneinkre bocsánatot, a bánatunkra vigasztalást, az életünk harcaihoz erőt. Munkánk gyümölcseként, eső és búzát érlelő napsugár csodáján át Istentől kaptuk az új kenyeret. Gondoltál-e arra, hogy hálából nekünk is adnunk kell valamit? Az ószövetség népe égőáldozatot, véresáldozatot, tizedet, fogadásból, szabad akarattól való adományt, barmok és juhok első fajzását, a zsenget, a legelsőt vitte a templomba.

Most az újszengeli vasárnapját ünnepeljük. Új búzából van az úrasztalán a kenyér. A hit és a szeretet hozta. A hála hozta, hogy Isten asztalára tegye azt, ami amúgy is az Istené. Ezen a napon az Ige arra tanít, hogy nekünk is adnunk kell. És úgy kell adnunk, hogy mindig a zsengeből: az elsőből adjunk. Ne a másodikból és ne az utolsóból. Ne a feleslegéből. Isten is az első, a legértékesebbet: egyszülött Fiát adta nekünk. Őt tette le az élet kenyereként a mi asztalunkra, a szeretete nagy vendégségébe, a véresáldozatra vendégként meghívott bennünket is.

„És ott egyetek az Úrnak, a ti Isteneteknek színe előtt és örvendeztetek” – szól az Ige. Az ószövetségi hálaáldozat alkalmával az áldozatot bemutatók a lakoma elfogyasz-

tására meghívtak minden árvát, özvegyet, szegényt, és együtt örvendeztek az Istentől nyert ajándéknak.

Isten azt akarja, hogy szeretete nagy vendégségében ne csak meghívottak, hanem meghívók is legyünk, hogy új kenyérünkből tudjunk szelni másoknak is, s hogy úgy vegyünk az úrvacsorát is, hogy a Jézus kenyéréből áradó erő, bocsánat és szeretet ragyogjon át a mi életünkön is s tegyen bennünket is másokat megvendéglővé, hogy a miénk lehessen Jézus asztalának teljes, nagy öröme. Ámen.

Nagy István

Asztalterítés

Alapige: Zsoltárok 23,5a
Bibliaolvasás: János 6,38–51

Az asztal már a bibliai időkben is főleg étkezésre szolgáló bútor volt. Az asztal megterül, mikor van mivel. Mert nem olyan magától értetődő a megterülés. Gyakran hiányzik az eledel, nincs mit tenni az asztalra, nem töltheti be az elsőrendű feladatát. Régebbi időkben is voltak mindegyre ínséges idők, népek haltak éhen. Ma sincs ez másként, a nagyméretű haladás korában, napjainkban ijesztően sok az éhező. Az úgynevezett harmadik világban a lakosság többsége nem jut táplálékhoz, nő a szűkölködők sokasága. Az emberiség szaporodása megállíthatatlanul gyorsul, ugyanakkor a termőföld egyre apad, a rablógazdálkodás és az elsvatagosodás miatt nincs elegendő kenyérgabona. Igen fenyegetőnek mutatkozik a közeli jövőendő is, az éhezés és az éhenhalás miatt.

Mi még nem panaszkodhatunk, mert megvan a mindennapi kenyérünk, bár látjuk, hogy jelentős réteg dúskálkodik, ám a nagy többségnek is jut valami belőle. Asztalunkon van eledel, családunk nem éhezik, ebben az esztendőben a tavalyi gabonának a fele csak megtermett. – És Isten előtt állva világossá válik, hogy ez nem a mi munkánknak, ügyeskedésünknek tulajdonítható, ismét megtudjuk és valljuk, hogy „asztalt terítesz nekem”, azaz mások vélekedésétől eltérően maga Isten teríti meg asztalunkat.

A régi hívekkel együtt mondjuk ki az Igét, mely szerint Istent tekintjük kenyérünk urának. Ő még mindig kegyelmes az emberiséghez, termővé teszi a verejtékkel megművelt földet, a belévetett mag többszörösét hozza ki, érleli aratásra, teszi kenyérré. Lehet tagadni, mégis évről évre, sőt napról napra beigazolódik, hogy „emberé a munka, Istené az áldás”. Szüntelenül kérhetjük ezt az áldást tőle: „Mi Atyánk, a mi mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma.” A Biblia tanításához tarthatjuk magunkat: „Mindazok tereád néznek, hogy megadjad eledelüket alkalmas időben. Adsz nekik, és ők takarnak, megnyitod kezedet, és megtelnek a te javaiddal” (Zsolt 104,27–28). Isten az, aki kirendeli a kenyeret, aki övéinek mindenkor biztosítja. Egyik legvigasztalóbb Ige – többször idéztem már –: „Gyermek voltam, meg is vénhedtem, de nem láttam, hogy elhagyottá lett volna az igaz, a magzatja pedig kenyérekéretővé” (Zsolt 37,25).

A kenyérről, az ideai termésről is Istenre nézünk. Mikor kezünkbe vesszük, naponta legalább háromszor, az ő hatalmát és gondviselő szeretetét lássuk, ismerjük fel benne. Már nem az általános közgazdaság tételeivel, hanem hittel tárgyaljuk megélhetésünket, ennek nagy kérdését így tesszük fel: Isten és a kenyér. Ez készlet hálaadásra és tölti el lelkünket nyugalommal. „Asztalt terítesz nekem” Ez megállapítás kenyérünk ügyében. Nem csupán a múltban, hanem a jelenben, mindenkor érvényes, mert Isten gondviselése változatlanul történik, nem gyengül meg, nem fogy el. A hit ezt látja és fogja látni, míg csak élet lesz a földön.

„Asztalt terítesz nekem az én ellenségeim előtt.” Van ellensége az embernek és így a kenyérnek, aki nem akarja az asztal megterítését. Ellenség maga az ember saját magának

és másoknak. Ellenségnek minősíti Isten, ha végtelen önzésével csak magával törődik, nem hajlandó kenyereit megosztani másokkal. Mekkora igazságtalanság, szakadék tátong a vagyonosok és a szegények között. A gazdagok általában hallani sem akarnak arról, hogy kötelességgel jár a náluk levő áldás, hogy másoknak is szól az. Igyekeznek önzésüket, fősvénységüket megmagyarázni, azonban Isten azt nem fogadja el, hanem lopásnak nevezi, mert visszatartják az átadásra rendelt javakat másoktól. Nem nézi el, megbünteti. Olvasunk arról a Bibliában, hogy Isten egyik büntetése az, hogy „eltöri a kenyérnek botját”, ami a kézimalom forгатásához szükséges botot, talán a kenyerek szárítására és tartására szolgáló karót jelentette, ami már feleslegessé vált, mert nincs kenyér. Viszont a bűnbánat bizonyosságának nevezi, hogy „az éhezőnek megszegd kenyeredet” (Ézs 58,7). Isten a jóságát emberek által akarja kiterjeszteni másokra. Ellenséges az ember, mikor a természet szerint benne lakozó gyűlölettől hajtva a másként gondolkozó, más nyelven beszélő embertársát érvényesülésének akadályozójaként kezeli, kegyetlenül nyomorgatja, megélhetését lehetetlenné igyekszik tenni. Csak korunk sötét eseményeire gondoljunk, az otthonukból elűzöttekre, elhurcoltakra, még törvény segítségével is kiraboltakra. Égbekiáltó bűnök okoztak mérhetetlen szenvedéseket. De ellenség a munkára kész embert érő betegség, munkaképtelenség és munkanélküliség. A munkakerülés is, ha valamilyen balga felfogással valaki nem hajlandó dolgozni. Már Pál apostol idejében előfordult ez a ferdesség, ezért kellett leírnia: „Hogyha valaki nem akar dolgozni, ne is egyék” (2Thessz 3,10). De ellenségként gondolunk a természeti csapásokra, árvízre, jégverésre, üszögre, kártevőkre – gyakran aratás előtt teszik tönkre a termést. Lehete folytatni az ellenségek felsorolását, de ehelyett hallgassuk meg Isten Igéjét, mely figyelmeztet, mindezek mögött egy szörnyű ellenség áll, aki pusztulásunkat akarja. Jézus egyik példázatában a vetést konkollyal megsemmisítő „ellenség az ördög” (Mt 13,39). „Nem vér és test ellen van nekünk tusakodásunk, hanem az ördögök minden ravaszágával szemben” (Ef 6,11–12). Tehetünk-e ellene valamit, hiszen énekünk is ezt mondja: „Nincsen nekünk semmi hatalmunk, / Mivel neki ellene álljunk” (178. ének).

Nekünk nincs, de Istennek van hatalma. És – megint mondjuk ki a mai Igét –: „Asztalt teritesz nekem az én ellenségeim ellen.” Ezért figyeljünk, Igéjét fogadjuk szívünkbe, hogy megtanuljunk, mi módon valósul meg ígérete. Mózes könyvében olvassuk, hogy a kietlen pusztában Isten mannát rendelt eledelül népének, a tamariszkusz nevű fa bőséges termését, mint valami daraféleséget irányította hozzá. Egyrészt hogy világossá tegye, ő a kenyér ura és ad belőle akkor és úgy, ahogyan jónak látja. De hozzáfűzte: „Az ember nemcsak kenyérral él, hanem mindazzal él az ember, ami az Úrnak szájából származik” (5Móz 8,3). Jézus megismételte ezt, mikor az ördög megkísértette, hogy változtassa a köveket kenyerekké: „Meg van írva, nem csak kenyérral él az ember, hanem minden Igével, amely Istennek szájából származik” (Mt 4,4). A testi kenyér nem elég az élethez. Mert az embernek van lelke és táplálék nélkül meghal. Szüksége van lelki kenyérre ahhoz, hogy valódi, emberi élete legyen. Ez Istennek Igéje, az, ami az ő szájából származik, tőle érkezik a földre. Minden Ige, amelyet ő közöl (és a Bibliában tartott meg), lelki kenyér. Nem az emberi tanítás, felismerés, elképzelés, mely a földi lakozáshoz segítséget adhat, de félre is vezethet. Csak a teljes Írásban olvasható, onnan felhangzó Ige Istennek beszéde. Ennek áldása hasonlít a testi kenyérhez, élteti az embert, élteti lelkét. Igéje végül testté lett Jézus Krisztusban, aki Istennek életet megváltó akaratát tökéletesen kijelentette, felmutatta életében, tanításában és követésében. Olvastuk János evangéliumából, amit magáról mond Jézus: „Én vagyok az életnek ama kenyere, amely a mennyből szállott alá” (Jn 6,48.51).

Magát adta érettünk. Világosságot hozott életünkbe, hogy megtudjuk: bűneink elszátkitanak Istentől, az élettől, ám ennek a megváltoztatására vállalta megváltásunkat, bo-

csánatot és megbékélést szerzett, hogy miénk legyen az igaz élet már a földön és a földi lakozás után az örök élet, azaz a távolvalók közelvalókká váljunk, az idegenek és jövőtlenek Isten gyermekeivé. Annyira magát adta érettünk, hogy magunkhoz vehetjük, hogy bennünk éljen. Isten asztalt terített ellenségeink előtt. Akármennyi legyen belőlük, eljuttatja hozzánk az élő kenyeret. Erre emlékeztet szüntelenül a mindennapi kenyérrel, de különösen asztalával: „Megterítve áll előttünk a szeretet asztala”, mikor halljuk Jézus szavát: „Vegyétek és egyétek, ez az én testem”, „Aki eszi az én testemet, örök élete van annak” (Jn 6,54). Bekapcsol életébe, kiterjeszti reánk uralmát, az üdvösséget már a földön.

„Az én ellenségem előtt.” Isten ellenségeinek nyilvánítja a mi ellenségeinket, és szembeszáll velük, asztalt terít, megelevenítő és életre megtartó eledelt tesz rá. A nagy, az utolsó ellenség, a világ fejedelme ellenében is életben tart. Nem azért gondol, hogy a végén mégis kiejtsen kezéből, mert hirdeti: „mint utolsó ellenség töröltetik el a halál” (1Kor 15,28). Aki minden percben rettentet, elnyeléssel fenyeget, akitől félünk, azt Jézus legyőzte, és győzelmét megosztja azokkal, akik az övéi. Érettünk támadott fel, hogy mikor lejárnak napjaink, magához emeljen, ott legyünk, ahol ő van, túl a halálon, túl az ördög hatalmán. – Van úgynevezett halálon túli élet, az ember számára halhatatlanság, nem mintha valaki ezt megszerezhetné, hanem mert Jézus él és azt akarja, hogy mi is éljünk. Elhunyt követői, akik már nincsenek velünk, nem vesztek el, Jézus által diadalt arattak, mint vele győztesek, elnyerték az élet koronáját. Kétségeinkben, szomorúságunkban megszólít az Ige: „Aki az ő tulajdon Fiának nem kedvezett, hanem mindnyájunkért odaadta, mi módon ne ajándékozna vele együtt mindent minekünk?” (Róm 8,32)

A világi gondolkozás elkapna minket, hogy a körülmények láttán mi is aggódjunk kenyerünkért, megélhetésünkért, egyáltalán családunk, népünk megtartásáért. Ne adjunk helyet ennek a kísértésnek! Zárjuk lelkünkbe az Igét: „Asztalt terítesz nékem az én ellenségeim előtt.”

És aggódás helyett többet nézzünk Istenre, mint a földre. S ez késztesen hálaadásra a testi és a lelki kenyérért, melyet megad az ő kegyelméből, hogy csendes, élő reménységgel gazdag, mások iránti nagyobb szeretettel meggazdagult gyermekeiként nézzük a jelent és járjunk a dicsőséges jövőre vezető úton. Amen.

Sógor Sándor

Hálaadás az áldásokért

Alapige: Zsoltárok 65,14

Bibliaolvasás: Zsoltárok 65,1–14

Gyülekezeti életünk egyik legfontosabb tevékenysége a pásztori látogatás. Ilyenkor közelről megismerjük testvéreink örömeit, szomorúságait, mindazokat az eseményeket, melyek életükben megtörténtek. Érdemes lenne összeírni ezeket a megnyilatkozásokat, mert így élénk tárulna a mindennapi élet változatos arculata. A kérdéseinkre adott válaszokból kitűnik, hogy kinek-kinek milyen erős a hite, az Úrban való bizodalma, Isten és emberek iránti szeretete. Örömmel tapasztaljuk az emberek Isten iránti hálaadását, köszönetet mondanak mindazokért a jókért, amiket Istentől kaptak: az egészségben, a mindennapi kenyérben és az elvégzett munka eredményeiben. Ugyanakkor gyakran találunk keserű panaszokkal, reménytelen emberi helyzetekkel, csalódottak kétségbeesésével, gyógyíthatatlan betegek panaszaival, az Istentől eltávolodó társaink hitelenségével és a reménytelen, kishitű atyafiak aggodalmaival. Visszagondolván a különböző emberi helyzetekre, napokon keresztül vívódunk azon – kinek-kinek az esetében –, mi lehet a mi segítségünk, hogyan tudjuk megváltoztatni felebarátaink szomorú hangulatát, hogyan

tudjuk jóra fordítani azt, ami elromlott, miben lehetünk segítségére a kétségbeesett betegeknek, mit adhatunk a szűkölködő, éhező családoknak, és hogyan vezethetjük őket sötétségből világosságra. Nehéz feladat ez, meghaladja képességeinket, látjuk tehetetlenségünket, magunk is reménytelenül tekintünk önmagunkra és felebarátainkra. Mit tehetünk? Alázatos lélekkel imádkozunk, kérjük Isten megtartó erejét, oltalmát és segítségét keresztjeinek hordozásában.

I.

Imádkozásunk után földi életünk nyomorúságait csak akkor tudjuk elfeledni, ha Isten csodáira nézünk, ha a föld porából a mennyi magasságok felé tekintünk, földiekben és emberiekben csalódva a Gondviselő megtartó szeretetére gondolunk. Ma, az új kenyér ünnepén erre van szükségünk. A panaszok elsorolása, a kétségbeesés, keserűség és aggodalmaskodás helyett Isten áldásaira nézünk. Látjuk nehézségeinket és bajainkat, de nem állunk meg azoknál, hanem buzgósággal keressük a kivezető utat reménytelen helyzetünkben. Itt ismerjük fel, hogy közelebb kell kerülnünk Istenhez, hogy megtapasztaljuk jóságát, megmentő gondoskodását és mindenre elégséges kegyelmét. Alapigénk ezt a szép utat mutatja meg: „Meglátogatod a földet és elárasztod: nagyon meggazdagítod azt.” Ha összegezni akarjuk az üzenet tartalmát, ezt mondhatjuk: csak akkor juthatunk el lelki békességhez, ha minden emberi helyzetben hálaadással gondolunk Isten áldásaira. A huszadik század végén sok jelzőt használhatunk a mai ember meghatározására, többek között ezt is mondhatjuk: nem tud hálát adni az Istentől kapott javakért. Azt tudjuk, hogy az emberé a munka, de azt elfeledjük, hogy Istené az áldás. Csak akkor tudunk felébredni közömbös alvásunkból, ha a Heidelbergi Káté 125. kérdésének feleletét komolyan vesszük: „azaz vedd gondjaidba a mi minden testi szükségünket, hogy így ismerjük, hogy minden jó egyedüli forrása te vagy, és hogy a te áldásod nélkül sem a mi gondoskodásunk és munkánk, sem adományaid nálunk nem gyarapodnak. Éppen ezért, a mi bizodalunkat minden teremtménytől elfordítva, egyedül csak beléd helyezzük”. A hitvallás ennél a feleletnél két nagyon fontos bibliai szakaszt említ: „Gyönyörködjél az Úrban, és megadja néked szíved kéréseit. Hagyjad az Úrra a te utadat, és bízzál benne, majd ő teljesíti” (Zsolt 37,4–5). „Jóllehet nem hagyta magát tanúbizonyosság nélkül, mert jóltevőnk volt, adván mennyből esőket és termő időket nekünk, és betöltvén eledellel és örömmel a mi szívünket” (ApCsel 14,17).

II.

A hatvanötödik zsoltár gazdag tartalma sokat mond, lépcsőről lépésre vezet, első halásra nem ismerjük fel a fontos összefüggést, de mélyen átgondolva az üzenetet, eljutunk az alábbiak észrevételére: az Isten közelében élő, kiválasztott ember elismeréssel tekint Isten nagyságos dolgaira, csodáira, bűnbánatot tart, elismeri erőtelenségeit és hibáit, boldognak tekinti Isten választottait, kik lakoznak az ő tornácában. Ezek a boldogok képesek arra, hogy új látáshoz jussanak. Mit látnak a kiválasztottak? Először tapasztalják Isten szavának, az Igének páratlan jelentőségét: csodálatos dolgokat szólás nekünk a te igazságodban. Majd felismerik Isten hatalmának kimondhatatlan erejét: „aki hegyeket épít erejével, körül van övezve hatalommal, aki lecsillapítja a tengerek zúgását és a népek háborgatását”. Ennek az isteni erőnek a kiáradása alapigénk szerint a természet megújulásában, a termőföld javaiban, a mindennapi kenyér áldásában is mutatkozik. Ha a sárga búzamezőkre nézünk, hálát adunk Istennek az új kenyérért, számba vesszük szorgalmas földműves népünk munkáját, de legfontosabb sokra értékelni Isten áldását, mely nélkül hiábavaló minden munka és küzdelem. E felismerés után következik hála-

adásunk az áldásokért, úgy, amint énekünk tanítja: „Adjatok hálát az Istennek. Imádkozatok szent nevének! Hirdessétek dicséretét és minden jótéteményét! Beszéljétek a nép előtt nagy csodáit, melyeket tett” (247. ének).

Isten hatalmának és csodáinak a felmérése megerősít abban a hitben, hogy Isten legyőzi az akadályokat és lelki nyugalmat ad azoknak, akik bíznak az Úrban. Az Istentől eltávolodott emberek nem ismerik el a bajok legyőzésének lehetőségeit, hitetlenül tekintenek az eseményekre, ezért szükséges az, hogy a magvető reménységgel tekintsen a gazdag aratásra. A búza beéréséig sok veszedelem jöhet: téli fagy, szárazság, árvíz, jégverés, nyári vihar és egyéb természeti csapás. Ki ügyel a vetésre, amit az ember nem tud megtartani? Isten. A választott nép abban a földrajzi övezetben élt, ahol kevés volt az eső, a szárazság és a nagy meleg gondot okozott. Alapigénk Isten áldásaira mutat ezekkel a szavakkal: „Istennek folyója tele van vizekkel. Megitatod barázdáit, göröngyeit meglapítod: záporosóvel meglágyítod azt, termését megáldod.” Az eső után a drága napfény melege következik, mely nagyszerű gazdasági eredményeket hoz: „megkoronázod az esztendőt jóvoltoddal, és a te nyomdokaidon kövérség fakad.”

Az áldások ilyen felsorolása után gondolni lehet arra is, hogy az ember hajlamos a saját munkájának tulajdonítani a jó eredményeket, de ez a szemlélet megtéveszt, mert Isten segítségével nélkül nem lehet elképzelni a javakban való gyarapodást. Másik hibánk a türelmetlenség; sokan panaszkodnak, és ezt mondják: Isten nem segít rajtunk, sokat kell várni, nem hiszünk az ígéretek valóra válásában. Csak akkor tudunk megnyugodni és hosszútávúrréssal várni, ha felismerjük a próbatétel jelentőségét. Isten megbüntet, felelősségre von, próbatétel alá helyez, hogy felébresszen minket. Ilyen úton formál és vezet a javulás felé. A Szentírás több helyen megmutatja a próbatételek alatt szenvedőket, de jelzi a szabadulást is.

III.

Ősi szokás az aratás ünnepét megtartani (2Móz 23,16). Minden évben örülünk annak, amit Isten mondott az özönvíz után: „míg a föld leszen, vetés és aratás, hideg és meleg, nyár és tél, nap és éjszaka meg nem szűnnek” (1Móz 8,22). Azért kell hálát adnunk, mert nem bűneink szerint cselekszik velünk az Úr (Zsolt 103,10), hanem bűnbocsátó szeretetével úgy vesz körül, hogy ne fogyjon el a kenyér, ezért biztosítja az életünket fenntartó földi javakat és a még fontosabb mennyei javakat. Egy írásmagyarázó így határozza meg életünk célját: elnyerni az üdvösséget, Isten országát, de az oda vezető útton már részeseülünk Isten kegyelmének javaiban. Mai Igénk ezeket sorolja fel.

Amint az úrvacsora kenyérére nézünk, halljuk Krisztus Urunk szavait: „Én vagyok az életnek kenyere, aki hozzám jó, semmiképpen meg nem éheznek, és aki hisz bennem, meg nem szomjúhozik soha” (Jn 6,35). A földi kenyér megtartja a mi testünket, de az életnek kenyere tart meg minket az örök életre. A gabonának, hogy kenyérré lehessen, meg kell történnie a malom kövei között. Jézus drága teste, mint áldozati kenyér, a Golgotán törtetett meg. Aki veszi az életnek kenyérét, bűnbocsánatban részesül.

Ez a zsoltár örvendezésre buzdít: A halmokat vígság övezi... örvendeznek és énekelnek. Isten azt akarja, hogy derüljék, örvendező, hívó emberek legyünk, hogy aggodalom nélkül tekintsünk a holnapra, mindennap kérjük imádságunkban a mindennapi kenyeret, mert Isten áldása nem marad el az övének életéből. Ámen.

Hálaadás

Alapige: Kolossé 3,15a
Bibliáolvasás: Lukács 17,11–19

A templomunk tornyában fészkelő verebek a hálósobám ablaka előtt álló magas fán mindennap összegyűltek és hangos csiripelésbe kezdtek. Mindig az volt az érzésem, hogy ez az ő dicsőítő énekük az új napért és az életért, amiben az éjszaka után újra részük van.

Egyik nap egy asszony, akit mintegy évvel azelőtt súlyos betegség miatt megoperáltak, elmondta nekem, hogy minden reggel, amikor felébred, ez az első gondolata: „Köszönöm, Uram, ezt az új napot.”

Ez az ember szavakkal ugyanazt a hálát fejezte ki, amiről a madarak csak énekelni tudnak, köztük egyesek, a verebek egyszerű csiripelés formájában, mások, a pacsirták vagy a fülemülék, változatosabb dalban. Bizonyára nem hasonlítatják a maguk helyzetét más lényekéhez, hanem egyszerűen ajándékként fogadják el az életüket és hálás köszönetet zengenek érte Istennek, az élet Urának. Ez a hálaadás lényege!

Ha arra biztatnánk, hogy helyzeteket hasonlítsátok a föld más nemzetei és emberei helyzetéhez, akik az amerikaiaknál kevésbé szerencsések, akkor nem tenném nektek a legjobb szolgálatot ma, amikor e vasárnap a Hálaadás Napját, az egyik legnagyobb amerikai emléknapot ünnepeljük. Ha a jelenlegi Amerika és amerikaiak sorsát, helyzetét összehasonlítanánk szinte bármelyik más nemzetével és annak a polgáraiéval, akkor kétségtelenül minden percünket térdre hullva kellene töltenünk Istent dicsérve, vagy minden óránkat arra kellene használnunk, hogy embertársainkkal valami jót tegyünk. De ha csupán az ilyenszerű összehasonlítás ösztönözne arra, hogy hálát adjunk Istennek, akkor a hálaadás igazi jelentését még nem értettük meg.

Szinte közmondássá vált ez a mondat: „Panaszkodtam, hogy nincs cipóm, mígnem talákoztam egy emberrel, akinek nincs lába.” Ez a mondat kétségtelenül kifejez bizonyos hálát. Más esetekben ugyanazt a gondolatot így lehetne megfogalmazni: „Panaszkodtam, hogy nincs saját házam, mígnem talákoztam egy emberrel, akinek nincs hazája.” Vagy: „Panaszkodtam, hogy otthonom homályos és zajos utcán van, mígnem talákoztam valakivel, aki vak és süket.” Vagy: „Panaszkodtam a betegségem miatt, ami a házhoz kötött, mígnem hallottam valakiről, aki még felülni is képtelen az ágyban.” Vagy: „Panaszkodtam, mert bár fiatal vagyok, de nem vagyok szép, mígnem láttam egy tolószékben ráncokkal tele öreget, akinek már csak hetei vagy napjai voltak az életből.” Folytatni lehetne az ilyenszerű összehasonlításokat, amik azt mutatják, hogy egyes emberek mások még nagyobb nyomorúságát nézve vigasztalják magukat, és hálát a jobb állapotukért vagy helyzetükért adnak – ha adnak!

Bár ez még mindig jobb a hálátlanságnál, de nem az igazi, nem a helyes hálaadás, aminek erősebb, szilárdabb alapon kell nyugodnia. Isten irántunk és minden élőlény iránt való nagy szeretete kell a hálaadás alapja legyen. Az ő szeretetét pedig igazán mélyen Jézus Krisztus alázatos és áldozatos tettében lehet meglátni és megismerni. Jézusban és Jézus által tudunk valóban betekinteni Isten teremtő, gondviselő és megváltó szeretetébe. Amikor megértjük ezt a szeretetet, akkor tudunk igazán hálásak lenni, valóban hálát adni. Akkor már senki sem áll Isten és miközöttünk. Látjuk Isten kegyelmes és megváltó tettet, amiért hálát adunk neki. Nincs szükségünk a mások helyzetével és sorsával való összehasonlításra, hanem hálásak vagyunk azért, amink pillanatnyilag van, és amit mennyei Atyánk atyai jószágként ismerünk el.

Tudom, nem helyes a hálaadásról csak általánosságban beszélni. Ezért igazán szerényen s alázatosan megemlítek néhány esetet, amikor nekem különösen okom volt arra, hogy nagyon hálás legyek azért, amit Isten értem tett. Miközben ezt teszem, remélem, mások is emlékeznek Isten irántuk gyakorolt sok kegyelmére és azért neki csendesen hálát adnak.

Emlékszem, hogy amikor Ausztrián át menekültünk a szovjetek elől, egyik nap hármunknak mindössze két maréknyi zsemlekásánk volt eledelül. 1945 kora áprilisa volt. Akkor a vasútvonal mellett vadsóskát fedeztünk fel, amit lábasunkban a két téglára helyezett bádoglapon, összegyűjtögetett faágak tűzénél egybefőztünk a kásával. Mély hálát éreztünk Isten iránt a természetért, amely a mezőkön és erdőkben gyűjtögethető különböző termékekkel táplált minket akkor és az elkövetkező hónapok alatt.

Míg az azon a vonaton utazó parlamenti társaság és a minisztériumok tisztviselői – tehát rajtunk hármunkon kívül mindenki – jó adag cigarettával és szivarral rendelkezett, ami az egyik legértékesebb valuta volt az osztrák és később a német földművesektől való vásárlásra, nekünk egyáltalán nem volt ebből a csodapénzből. De például amikor már kitelepítettek egy kelet-bajorországi faluba, bekopogtam a falun kívül egy földműves házához, ahol egy öregasszony, aki mélyen szerette Istent, ismételten kenyeret és tejet adott el nekünk az akkor már igen keveset érő pénzünkért. Akkor nagy örömmel Isten szeretetét abban az emberi lényben láthattuk meg, és mélységes hálát adtunk érte Istennek. Az előbb a természet, aztán az emberek révén tapasztalt jóságáért Istennek hogya adtunk volna hálát!

Soprontól Bajorország keleti részéig három héten át tartó vonatozásunk és megállásaink ideje alatt több ízben súlyos bombázásnak és aknatűznek voltunk kitéve. Isten azokból is megmentett, olykor az éhség segítségével.

Röviden elmondom, hogy az akkor öt éves Zoltán fiunk és a magam életét miképpen mentette meg Isten az élelmiszer hiánya által az egyik napfényes napon. Vonatunk megint megállott a nyílt pályán néhány órára. Fiammal a két kilométernyire levő osztrák faluba gyalogoltunk, és a legközelebbi házban sikerült egy jó asszonytól valamennyi kenyeret és vajat vásárolnunk. Már indulóban voltunk vissza a vonathoz, amikor hirtelen két repülőgép ereszkedett alá a vonathoz és sortűzet adott le. Rohantunk a vonathoz, ahol feleségemet épségben találtuk, mert a mi vonatkocsinkat kis domb fedte el. De a dombon a tavaszi napban sütkérezők között aratott a halál. Egész biztosan én is ott sütkéztem volna fiunkkal együtt, és esetleg ott rúgtam volna az utolsót – ha lett volna ennivalónk. Hála Istennek: nem volt! A nyomorúság sokszor lehet életmentő és kétségtelenül jó tanító, ha valaki hajlandó belőle tanulni. Az is lehet alkalom a hálaadásra.

És milyen hálásak voltunk, amikor megszabadultunk mind a levert nácizmustól, mind a mögöttünk hagyott kommunizmustól, és amikor politikai szabadságban élhetünk, amikor szabadon gondolkozhattunk és beszélhattunk.

Ez volt az első dolog, amiért 1620-ban a mostani Massachusetts államban levő Plymouth Sziklánál három kis hajóból kiszálló Pilgrim Fathers, Vándor Atyák szívük mélyéből hálát adtak: a szabadulásért. Azért a szabadulásért, hogy hitük és meggyőződésük szerint imádhatták Istent. Új hazájukban az első termést betakarítva – ami szinte oly szegényes volt, mint a sóskánk a vasútvonal mellett –, köszönetük az Isten iránti hálaadás volt azért, hogy még egyáltalán éltek és lelkileg szabadok voltak. Mi, akik a szülőföldünket, bár fájó szívvel, a szabadságért hagytuk el, bizonyára teljesen meg tudjuk érteni a Vándor Atyák gondolkozását és helyzetét.

Nekünk – minden amerikaiak – van életünk, otthonunk, szabadságunk. Eszünkbe jut-e elég gyakran az, hogy ezek számunkra Isten ajándékai és így a hálaadás tárgyai, akár megszenvedtünk értük valamennyire, akár nem?

A minap kezembe került egy megviselt félfv papír, amire menekülési éveink egyik reggelén leírva mondtam el azt az imádságot, aminek most az első bekezdését idézem: „Milyen jó úgy ébredni, hogy neved melegsége tölti el a gondolatomat, Isten, kinek ezt a nevet adta népem nyelve, de kinek lényét semmi emberadta név meg nem határozhatja. Ha hatalmas lennék, mint királyok, államelnökök vagy diktátorok, és kényelem, szolgálatra kész seregek vagy nagy ügyek vennének körül, talán lehúznának a mindennapok felőrlő elmúlásába: de így, hogy semmim sincs, hogy a párna sem az enyém, melynek foltos redőin ébredek és neveddel telten eszmélek éberségre az álom karjai közül, fel-emelsz az örökkévalóság végtelen erőinek körébe. Érezteted velem, mit jelent embernek lenni. – Dicsőség neked, dicsőség neked, Isten!”

Testvéreim, semmilyen nehéz, nyomorúságos vagy végzetes helyzetnek sem szabad megzavarnia Istennel való hálás kapcsolatunkat. Ezt még betegségünk, sőt halálos betegségünk sem szabad megakadályozza.

Egyik legkedvesebb hálaadási emlékem az, amikor több mint ötven évvel ezelőtt vakbéloperáción mentem át. Miközben az utasítás szerint számoltam: egy, kettő, három... és elalvóban voltam, Istenhez imádkoztam, és mielőtt eszméletemet elvesztettem volna, ezt a biztatást nyertem: Ne félj, életedről gondoskodom. Tudatalatti lényemet kétségtelenül elárasztotta a hála Isten biztató szeretetéért, mert amikor az operáció után felébredtem, az első gondolatom a hálaadás volt.

De – hogy tapasztalataimból még csak egyet említsek a hálaadásról – a legmélyebb hálaérzetem akkor született meg, amikor Isten Lelke meggyőzött arról, hogy mennyei Atyám megbocsátotta a bűneimet. A mi legszörnyűbb terhünk a bűnünk. Semmi sem tudja az embert nagyobb örömmel eltölteni, és semmi sem tudja jobban megtisztítani és lelkesíteni, mint az, amikor Isten Igéjéből megtudja és hálával elfogadja azt a tényt, hogy Isten megbocsátotta a tévedéseit, vétkeiket, kihágásait, mulasztásait, vagyis a bűneit; tehát hogy Isten megváltotta és továbbra is meg fogja váltani.

A hálának az a csírája, ami a madarakat a minden élők Ura dicséretének megéneklésére ösztönzi, ott van minden élőlényben, az emberben is. De míg a természet növényei szépséges virágokkal és bőséges termésükkel magasztalják Teremtőjüket, és míg a természet állatai a maguk változatos módján fejezik ki hálájukat iránta, addig a minden ember szívébe is beleplántált hálacsírának először fel kell szabadulnia az ember beképzelt önzése, engedetlensége, vagyis bűne alól, ami a csíra kibontakozását megakadályozza. Az lenne természetes, hogy minden ember legyen hálás Isten iránt, de legtöbben nem azok. A hálának a szívünkbe ültetett magvát elnyomják vagy teljesen kiirtják. Az a tény, hogy a legtöbb ember élete és általában az emberiség élete olyan rettenetesen bizonytalan, gyötrelmes és nyomorult, nem másnak, mint annak az elferdült helyzetnek a következménye, hogy az emberek nem gyakorolják az Isten iránti hála természetes magatartását.

Ezt az elferdült, szomorú, de sajnós meglevő tényt élesen leplezi le az evangéliumnak a tíz bélpoklosról szóló története. Az akkoriban gyógyíthatatlan lepra rágta a húsvakat. Ragály elleni védekezéséül a társadalom kiközösítette, senkit sem szabadott megközelíteniük, és a lakóhelyektől távol kellett nyomorogniuk. Gyógyulásra nem volt reményük. Ezek közül a nyomorultak közül tízen egy csoportot alkottak Jézus idejében. Rokonaik látták élélemmel, amit tőlük távol tettek le és onnan kiáltották feléjük, hogy van egy férfi, Jézus Názáretből, aki mindenféle beteget meggyógyít. Mikor egyik nap a tíz bélpoklos nagy tömeget látott közeledni, és hallotta, hogy a názáreti Jézus, a nagy gyógyító nevét kiáltozzák, közelebb húzódtak és hangosan kiáltottak: „Jézus, Mester, könyörülj rajtunk!” Jézus hozzájuk ment – micsoda irgalom és áldozatos szeretet! –, és elküldte őket, hogy menjenek a templomhoz és Mózes törvénye szerint mutassák meg

magukat a papoknak, akik illetékesek voltak megállapítani, hogy valaki leprás-e vagy tiszta. Mialatt a templomhoz mentek, sebeik mind begyógyultak, és a papok mind a tízüket egészségesnek nyilvánították. A tíz közül csak egyetlenegy – az is samáriai volt – ment vissza Jézushoz, hogy köszönetet mondjon neki a gyógyításáért!

A másik kilenc gyógyulása vajon hasznos és előnyös volt-e saját maguk és az emberiség számára? Ha gyógyulásukért nem voltak hajlandók Istent dicsérni és nem tértek vissza Jézushoz, hogy tőle bölcsességet tanuljanak, vajon tényleg érték volt-e testi rendbejövetelük? Szinte kénytelenek vagyunk azt mondani, hogy nem, mert csak gyarapították a nyomorúságot és zűrzavart, ami koruk társadalmában uralkodott. csak növelték a természetellenes, vagyis a hálátlan emberek számát, akiknek az életében akár a szegénység vagy a gazdagság, az erőtlenség vagy a hatalom, a tudatlanság vagy a tudás, a fiatal vagy az öregkor, a betegség vagy az egészség, vagy bármi más egyéb nem mozdította elő az emberiségnek Isten által adott célját, hanem azt csak zavarta és akadályozta. Semmit sem használtak Teremtőjük jóságos, szerető akarata szerint, és így életükben minden káros volt. A bibliai történetnek az az egyetlen embere, aki gyógyulása után visszatért Jézushoz, egész biztosan háládatos lelkű ember volt az alatt az idő alatt is, amíg a lepra nyomorúsága sújtotta. És amint a történetből látjuk, kétségtelenül továbbra is háládatos volt, amikor már meggyógyult. Tehát mind betegségében, mind egészségében talált okot arra, hogy háládatos legyen, miközben mások, a legtöbben állandóan háládatlanok voltak – panaszkodók egészségben, betegségben, ifjú- és öregkorban, szegénységben és gazdagságban, elnyomtatásban és szabadulásban – mindig, mindenben!

Idézem a hála elmulasztásának egyik szomorú példáját. Egy bizonyos Dr. Torey egyik este nagy hallgatóság előtt beszélt, és előadásában szólt egy fiatalemberről, aki néhány évvel azelőtt a Michigan-tó hideg vizéből élete kockáztatásával kimentett tizenkilenc férfit és nőt. Amikor története csúcspontjához ért, valaki felállt a hallgatóságból és odakiáltotta: „A története hőse itt van közöttünk!” Dr. Torey az emelvényre hívta és bemutatta az élő tizenkilenc közül. Amikor megkérdezte, hogy az egész tapasztalatából mi a legkiemelkedőbb, ami megmaradt az emlékezetében, ezt válaszolta: „Az a tény, amit nem tudok elfelejteni, az, hogy a tizenkilenc közül soha egy sem jött vissza, hogy nekem köszönetet mondjon!”

Háládatosságunkat nem a körülményeinknek, helyzetünknek és álláspontunknak kell meghatároznia, hanem annak a ténynek, hogy Isten nekünk életet adott, megváltott minket, megbocsátotta bűneinket – mert szeret minket, úgy, amilyenek vagyunk – és meg akar gyógyítani. Aki ismeri Istennek ezt a szeretetét, az minden helyzetben hálát ad, még ha csak egy marék vadsóska is az eledele, vagy kölcsönkapott foltos párnára hajthatja le a fejét hazátlanságában.

Mennyire igaz van a Szentírásnak, amikor sürget minket, téged és engem: „És legyetek háládatosak!”

Hogyan legyünk háládatosak? Azt te magad próbáld felismerni magadra nézve. Ha válaszat nem találsz kielégítőnek és úgy érzed, tanácsra van szükséged, beszélj meg a dolgot a lelkipásztoroddal, akkor azzal a segítséggel fel tudod ismerni, hogy mit akar Isten, amikor a Biblia szavain át hangsúlyozottan és ismételtelen felszólít: „Légy háládatos!” Ámen.

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Nagy László

Testestől-lelkestől

Alapige: 1Thesszalonika 5,23–24

Szent házasságotok megkötésének e boldog órájában a hűséges Isten békessége vesz körül benneteket. Isten minden értelmet felülhaladó békessége legyen és maradjon páros életetek legfőbb kincse és naponkénti ajándéka. Vigyázzátok és őriztétek e lármás, kegyetlen világban Istennek ezt a békességét, melyet most atyai szeretetével szívetek oltárára helyez. Ez a mennyei békesség úgy vegye körül szíveteket, házasságotokat és családi hajlékotokat, miként vihar után a reménykeltő szivárvány koszorúzza az eget. Az élet valóságos szemlélete szerint éppen azért, mert lármás és kegyetlen világban élünk, a ti házasságotokat sem fogják elkerülni a külső és belső viharok, de Isten békessége megőrizi szíveteket a bűn romboló erőivel szemben. Szeressétek és féltsetek Isten mennyei békességét, melynek légkörében Isten gyermekeinek megelégedett és boldog életét élhettek napról napra.

Isten e világgal való megbékélése Jézus Krisztus golgotai áldozatából született, és ezért csak ott honol mennyei békesség, ahol a megbocsátás lelkülete él. A megbocsátás ma is ezernyi ezer csodát terem a házastársak életében, a szülők-gyermekek viszonyában, a rokonainkkal és felebarátainkkal való érintkezésünkben.

A békesség Istene, amikor megbékéltet önmagával, egyidejűleg kibékít önmagunkkal és megbékéltet sorsunkkal. Ha a nagyravágyás démona incselkedik velünk, ha elérhetetlen álmok kergetnek, akkor lelkünkben örökös viharok fognak dúlni, akkor olyan feszültségek keletkeznek a házastársak között, melyek ha feloldatlanok maradnak, minden bizonnyal előbb vagy utóbb váláshoz fognak vezetni. Minden esti közös imádságotokat azzal a „szent csókkal” fejezzétek be, melyet azzal az óhajjal lehelték egymás homlokára, hogy minden nehézség és küzdelem ellenére, készek és hajlandók vagytok azzal a szeretettel, tisztasággal és örömmel újakezdeni páros életetek következő napját, mellyel házasságkötésetek ez ünnepi órájában kéz a kézben elindultok a jövőre ismeretlen birodalma felé, hogy azt hűségetek és szorgalmatok által meghódítsátok, hogy e lármás és kegyetlen világban magatok és eljövendő gyermekeitek számára a boldogság kis szigetét kialakítsátok.

Isten lényege szerint szent Úr. Jézus szent Atyjának nevezi. Isten szentsége azt fejezi ki, hogy ő egészen más, mint mi. Isten szentségét közli gyermekeivel. Megszentel bennünket. Bevesz szentségének és szeretetének körébe, amikor az Úr Jézus Krisztus, mint egykor a tanítványokra, ránk lehel és így szól: vegyetek Szentlelket (Jn 20,22). A Szentlélek Isten hatalma alatt jó mindnyájunk számára a Szentlélek csendes örömeiben és áldott békességében élni. Isten, amikor megszentel bennünket, kivész a bűn összefüggéséből, és átvesz örökkévaló szeretetébe. Úgy is mondhatnám, hogy Isten amikor megszentel bennünket, akkor a bal kezéből átvesz világot teremtő és kormányzó jobb kezében, mellyel most, házasságkötésetek emlékeztető órájában megáld és megszentel benneteket.

Isten szentsége félelmes hatalom, de Isten gyermekei, oltalmat keresve e lármás és kegyetlen világban, szívesen menekülnek Isten hatalmas jobbjának védelmébe, mert nála biztonságot találnak. Isten gyermekei tudják, hogy a szent Úr az a szerető mennyei Atya,

aki következetesen hűséges önmagához, aki következetesen hűséges azok iránt a gyermekei iránt, akiket a megszentelődés útján elhívott a vele való élet közösségére. Menyire fontos ma, hogy ez a szentségét vesztt világ, hogy ez a szentségét vesztt világi élet újra visszanyerje szentségét.

Ma, amikor az emberek teste és lelke a pénz démoni hatalmában vergődik, amikor egyesek néhány krajcárért eladják testüket és lelküket, amikor egy futó kalandért, egy múlt idillért megtörik házassági hűségüket, akkor ti vigyázatok testetek és lelketek szentségére. Megtanultatok és ne feledjétek: testünk a Szentlélek temploma (1Kor 6,19). Gondozzátok, ápoljátok testeteket, és tartsátok meg azt egymás számára jó erőben és egészségben, tisztaságban és szentségben. Gondozzátok és ápoljátok lelketeket az Isten Igéjének békességét és hűséget ajándékozó erejével.

A hűséges és szent Isten páros életetek hajnalán most megérint benneteket Szent Lelkével, testestől-lelkestől egymásnak ajándékoz benneteket, hogy mint az ő elhívott szentjei, együtt fussátok meg az előttetek lévő pályát háromszor szent nevének dicsőségére, életetek és örök életetek örömére. Ámen.

Temetési beszédek

Czapfalvy József

Az övé volt

Alapige: 4Mózes 16,5b

Csodálatos történet csodálatos szavai ezek, amelyeket felolvastam előttetek. Izrael népének vándorló életével áll szoros összefüggésben. E történetben a mindig elégedetlen nép Mózes és Áron ellen tör. Irigyek, féltékenyek vezetőikre. Mózes szava ez: „Megmutatja az Úr, ki az Úr, ki az övé.” Nem ítélkezik elleneinek magatartása felett. Abban a helyzetben, amelyik adódott, úgy érzi, egyedül Isten illetékes dönteni arról, hogy ki az övé.

Koporsó mellé állított bennünket mennyei Atyánk. A református temetés velejárója az, hogy a temetésen megtudjuk, ki az, akit temetünk. Nem életrajzot feszegetünk, de egy leélt élet magatartásából eredményeket húzunk alá, amelyeket hálaadások között könyvelünk el s megnyugvással veszünk tudomásul, melyek egyben a vigasztalásnak erejét is fokozzák a gyászoló szívekben.

Gyermekei, kik már édesapákká és édesanyákká izmosodtak az élet útján, amikor e koporsó mellett visszatekintenek édesanyjuk életére, úgy emlékezhetnek öreá, hogy jogosan elmondhatják: édesanyánk az önzetlen szeretetnek, a szorgalomnak s a hithűségnek egy olyan példáját mutatta meg előttünk, amelyik mindannyiunk előtt egy egész élet számára felejthetetlen és követésre méltóvá lett. Ha van könny a szemünkben, az ma a hála könnye, hogy a mennyei édes Atya őt egy egész életen keresztül nekik ajándékozta, érettük teremtette.

A hála imádságban is felfakadhat gyermekei szívéből, hiszen olyan életeredményekkel élt földi útján, mint az engedelmesség, az alázatosság és az Istenbe vetett reménység. Az életúton sok megpróbáltatás érte, gyermekeiért sokat könnyezett, de a könnyek között megtalálta az isteni végzés fellebbezhetetlenségét is, s engedelmesen fogadta el a változhatatlant. Türelmes volt háza népével, megláttatta a református asszonynak a fájdalmaik között is nemes lelkületét. Gyermekei szép sikereket értek el a hétköznapi élet

útján. Ő ezekkel sohasem dicsekedett. Isten kegyelmének tulajdonított minden növekedést. Ha valaki fel is hozta gyermekei előrehaladásának tényét, ő szerényen tért ki a feleletadás, dicsekedés elől. Istenbe vetett hittel, reménykedő érzésekkel szüntelenül könyörgött övéiért, templomában és templomán kívül egyaránt. Mindannyian úgy ismerjük, mint a szerénységnek, az engedelmisségnek asszonyát, kinél a drága erények az Úrban pihennek el.

Úgy érzem, mindannyian jogosan elmondhatjuk, nem önmagáé volt. Az Úré volt. A golgotai keresztfáról alácsorduló vér törölte el nála az emberi nagyravágyás, hiúság, büszkeség vagy elbizakodottság bűnét. Krisztus követésében járt a földön övéi között, amikor felszínre hozta nemes lelke tartalmát, az engedelmisséget és az alázatosságot.

Őt Atyánk magának választotta. Ez szintén nem ítélet az ő földi élete felett, csak következtetés. Temploma második otthona volt. Az Ige nevelte azzá, amivé lett. Az engedelmisség, a szerénység, az alázatosság nála a testet öltött Igét jelentette. Ez bomlott ki az életéből az első világháború után, amikor tenkei református egyházunk is kereste megújulásának lehetőségeit s ennek érdekében életre hívta a belmissziói szerveket. Elsősorban az asszonyok közösségét. A bibliaórák első hallgatói közé tartozott. Örömmel írta alá azokat a célkitűzéseket, amelyekben benne állott a hitélet mélyebb ápolása s a gondoskodás hitünk cselédeiről. Szívesen vállalta és végezte odaadással a szegények gondviselésének ügyét, s mint a bizottság elnöknője, utolérhetetlen volt az áldozatkészségben. Szegényeink szolgálata alatt megéreztek, hogy a segítség nem részvétmegnyilvánulás, hanem evangélium! Sok szegény, nincstelen asszony koporsója mellett állott úgy, mint gondviselője.

Ki az Úré? – kérdezzük ismét. Akit magának választott az Úr. Az Úr őt választotta el egyházunk, de szegényeink számára is. Az Úr kiválasztása nélkül éveken, több mint tizenöt esztendőn keresztül, rengeteg gond és nincstelenség közepette úgy végezni a szegényügy szolgálatát, ahogy ő végezte, lehetetlen lett volna. Mint az ő választottja küzdött meg, s csak így tudott megküzdeni mindig eredményesen a gondokkal és a feladatokkal.

A lelki, testvéri közösségtől csak az utóbbi években szakadt el. Gyógyíthatatlan betegsége kényszerítette erre.

Visszatérve a bibliai történetre, mindazoknak, akik Mózes és Áron ellen törtek, Isten itt, e földi életben megmutatta, hogy Mózes „nem magától indult”, az Úr küldötte mindazoknak végzésére, amelyek feladatként hárultak rá. Úgy érzem, hogy jogosan elmondhatják gyermekei, de gyülekezetünk asszonyai is egyetemében az egész gyülekezettel, hogy megboldogult testvérünket is Atyánk hívta el, hogy elvégezze küldetését családjá és egyháza életében egyaránt.

Ölötte egészen nyilvánvalóvá lett ez most a halálban, amikor megszabadult a test börtönéből s Atyánk magához fogadta őt!

Krisztus szól hozzánk: ne nyugtalankodjék a ti szívetek, magamhoz veszek titeket, hogy ahol én vagyok, ti is ott legyetek.

Őt magához vette az Úr. Fiai, leánya s minden szerettei, ez legyen a ti minden és egyetlen vigasztalásotok.

Ti pedig, bibliakörös asszonytársai, ne felejtsetek el, egyházunk jövője attól függ, hogy hányan veszik itt nagyon komolyan az evangéliumot. Legyetek Krisztus igaz követői. Ámen.

A megfáradtnak erőt ad

Alapige: Ézsaiás 40,28–29

Ézsaiás próféta lelkének minden erejét beleviszi e 40. fejezetbe, hogy kimutassa az ember számára Isten mindenek felett való hatalmát és dicsőségét. Kimutatja, hogy a természeti világ minden ereje: tenger, hegyek, a Libanon hatalmas fái, bérmenyire megragadják is képzeletünk világát, semmiségek, mindezeknek teremtője, Atyánk mellett.

Szépen bontakozik ki Ézsaiásnál, hogy érettünk teremtette ezt a világot s világában mi vagyunk a teremtés koronái, akik sáfárkodhatunk mindazzal, amit magunk körül látunk.

Mi emberek hajlamosak vagyunk arra, hogy hangulataink szerint ítélkezzünk e világ és Atyánk felett. Sokszor vagyunk úgy, hogy teher számunkra minden, ami körülöttünk él és létezik, árváknak érezzük magunkat, akik értelem és cél nélkül bolyongunk e földi tereken. de vagyunk úgy is, hogy mindenben Atyánk hozzánk lehajló szeretetét látjuk s érezzük, nála nélkül semmit sem cselekedhetünk. Hangulatunk világában, mint a nád a szélben, ide-oda ingadozunk. Ézsaiás ebből a hangulatvilágból akar kiemelni bennünket, amikor hirdeti Atyánk fáradhatatlanságát s erőt adó szeretetét. Mai temetésünk alkalmából fűzzük gondolatainkat Ézsaiás szavaihoz, hogy elfáradt életünk számára erőt nyerjünk tőle.

Elfáradt és meglankadt emberek vagyunk.

Kettős oka van elfáradásunknak: testi és lelki. A testi fáradtság nemcsak az öregkorral járó gyengeség, de a napi munka végzésének terhe is előhossa. Milyen jó az éjszaka csöndjében elfáradt testünket megpihentetni. A lelki fáradtság nemcsak az élet terhei, anyagi gondjai felett való töprengésből áll, de sokkal inkább abból, hogy nem tudunk jók lenni, büntől szabadultakká válni. Olyan tanítványokká lenni, hogy ne hozzunk szégyent Megváltónkra. Milyen jó, hogy a lelkileg megfáradt embert Urunk hívogatja: jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok. Az ő házában sok megnyugtató, vigasztaló szavát hallottuk már.

Megboldogult testvérünk is az elfáradt emberek közé tartozott. Mint presbiter is, de mint egyháztag is sokszor hallotta az Igét prédikálni, sok áldását is vitte magával otthonába, munkamezejére. A hétköznapi gondja azonban kiszakította szívéből az Ige magvát. Amikor nagyon fáradt volt, többször úgy érezte, hogy elhagyta Isten, nem törődik vele. Az éjszakák pihenése után már hálát adott Istennek, hogy újra munkába állhatott, s buzgó szívvel kérte az újra való elfáradás lehetőségét.

Fáradtsága lelki fáradtság is volt. Súlyos terhek neheztedek lelkére: meghalt felnőtt nagy leánya, egyetlen fia eltűnt a harctéren a népek csatájában. Mind a kettő nehéz kereszt. Évtizedes nevelés után elveszíteni mind a kettőt, jaj de nehéz elviselni... Sokszor jött reményvesztetten a templomba. Jött, mert presbiter volt. Mindannyiszor megszegyelnülve távozik. Az Ige hallgatása során erőt nyert, reménység és szeretet született a szívében, s ezzel az erővel újra el lehetett indulni a holnap felé. De kitől kapta e megnyugtató erőt?

Istentől, aki nem fárad és nem lankad meg. Pedig ha volna valakinek oka annak bejelentésére, hogy fáradt és lankadt vagyok, Atyánknak bizonyonnyal lehetne. Gondolj csak magadra, mennyit kell bajlódjon veled, amíg képére hasonlatos leszel. Mennyit, amíg engedelmes gyermeke leszel. S ő nem fárad el. Miért nem fárad el? Azért nem, mert szeret! Úgy szeret, hogy erejét adja nekünk, s ezáltal naponként formál, alakít bennünket.

Megboldogult testvérünk mindig megszegyenülve érezte magát, amikor kicsinyhitűen elcsüggedt, vagy fáradalmi között kétségbe vonta az úr vigyázó és gondviselő szeretetét. Megségeyentült, mert nagyobb erőt kapott, mint érdemelt volna, több bátorítást, mint amennyire számított. S ha volt bánata, az éppen abban csúcsonodott ki, hogy nem tudta magát maradék nélkül Urára bízni. Amikor elfogták a bűnbánat érzései, erején felül adakozott, azt tartván, semmire sem vagyok méltó; ilyenkor intette presbiter társait: Isten szolgálatára hívatunk el, legyünk méltók megbízatásunkhoz; de sokszor roskadt magába az Úr asztala előtt, könnyes szemmel és reszkető kézzel vévén magához a szent jegyeket, s ítélte el azokat, akik a helyi rend felbontásával, felelőtlenül járultak a szent asztalhoz.

Legyen áldott az Isten, hogy nem fárad el, még csak meg sem lankad, hogy többre nevelhessen s a maga képére és hasonlatosságára alakítson, formáljon bennünket.

Úgy érkezett haza Atyjához, mint aki tudatában volt gyarlóságának. Vágyott is haza. Tudta, hogy ott nincs hatalma a Sátánnak. Az emberi gyöngye erőt nem kísérti meg a Sátán, s nem teszi rabjává a mindennapok hangulatának. Zavartalan mennyei lakóhelyen dicsőítheti Urát.

E boldogságot Krisztus szerezte számára. Ne nyugtalankodjék azért a szívetek. Legyetek jó reménységben a ti kedvesetek felől. Lélekben mennyei lakóhelyre érkezett, s ott zengi az ősi zsolnárt: Szent vagy örökké, Atya Úristen! Atyád ölében pihend fáradalmait. Isten veled. Ámen.

Id. Kántor Attila

Könyörülj rajtam, Uram

Alapige: Zsolnárok 6,3

E zsolnárt betegség idejére való imádság.

Betegség és imádság igen szoros kapcsolatban állanak egymással. Még azok az emberek is megtanulnak a betegség idején imádkozni, akik egyébként nem szoktak. Van egy mondás: „Ha valaki nem tud imádkozni, menjen a tengerre.” A hullámozó tenger, a tengeri vihar megtanítja az embert imádkozni.

Így vagyunk a betegséggel is. A zsolnáros halálos beteg. Életben maradásáért eseng. Könyörög az utolsónak vélt óráiban. A betegség vihar az ember életében. Ez a vihar megtanít imádkozni.

Egy keményszívű férfiúnak beteg lett a gyermeke. Ez a férfi nem ismerte az imádságot. A betegség kezdetén sem akart semmit sem tudni az imádságról. Úgy gondolta, van elég pénze, hogy a leghíresebb orvosokat is megfizesse. Fizette is az orvosokat, de a leánya napról napra rosszabbul lett. Mikor kijelentették, hogy nem tudnak rajta segíteni, akkor nem volt mit tenni, megtanult imádkozni.

Bizony, a betegség nagy tanítómester!

Olyan dolgokra is megtanít, amiket másként nem tudnánk megtanulni. Ezért nem szabad megvetni a betegséget, mert általa Isten nevel bennünket.

Mit jelent imádkozni a betegség idején? A beteg lélek számára az imádság olyan, mint az üdítő víz a virágnak. A felolvasott versben így kiált fel a zsolnártíró: „Könyörülj rajtam, Uram, mert ellankadtam.”

Hányszor kiálthatott fel így elhunyt testvérünk is. Amikor megbetegedett, amikor kilenc hónapon át égett a szenvedések tüzében! Amikor már oda jutott, hogy jártányi ereje sem volt! Hány sóhajtásnyi fohász hagyta el az ajkát, amikor leánya – akiben Krisztus követét vélte látni – olvasta betegágánál az Igét. Vagy amikor meglátogattam

és a 102. zsolnárt olvastam, mely annak a súlyos beteg embernek az esedezése, aki a babiloni fogságban él és halálosan beteg.

„Uram, hallgasd meg az én imádságomat, és kiáltásom jusson tehozád. Ne rejtse el a te orcádat tőlem: mikor szorongatnak engem... Mert elenyészek az én napjaim, mint a füst, és csontjaim, mint valami tűzhely, üszkösök. Letaroltatott és megszáradt, mint a fű, az én szívem: még kenyerem megevéseről is elfelejtkezem. Nyögésemnek szavától csontom a húsomhoz ragadt.” Amikor a zsolnáros imádságát olvastam, teljes odaadással engedte, hogy figyelmét lekötözze az Ige. S amikor imádkoztam, boldogan átadta magát az élete felett rendelkező Isten akaratának.

A betegségnek olyan hatása van a testre, mint a virágra a szárazságnak, a kemény földnek. Ellankad, megfonnyad. Az ő teste is így lankadt el a hosszas betegség ideje alatt.

Az imádság viszont olyan a beteg embernek, mint a lankadt virágnak a víz. Az imádság nemcsak üdítő, hanem orvosság is. Gyógyíts meg engem, Uram! – kéri az imádkozó. A gyógyszer úgy használ, ha bevesszük és felszívódik a szervezetben. Az igazi imádság bejut az ember belsejébe, s mint valami isteni orvosság kezdi el ott a maga munkáját. Hányszor gyógyította meg őt, az árvát, aki 8 éves korában anyja nélkül maradt. Az árvasorsban, amikor annak keserve kifárasztotta, az imádság ölén pihent meg.

Az imádság pihenés. Hány álmatlan éjszakája volt hosszas betegsége alatt, amikor elfáradt a sóhajtozásban. De ha a család tagjai közösségében lemondott imádság friss vizéből ivott, melyben lélek és élet volt, megpihent. Nemhiába mondotta Jézus: „Jöjjetek énhozáam mindnyájan, akik megfáradtatok, és én megnyugosztalak titeket.”

És ő, a beteg, kimerült vándora a földi életnek, 62 év után megnyugodott. Az imádságban lelke szárnyra kelt, s az Isten kegyelmének a fészkére repült, ahol igazán meg tud pihenni.

Te, gyászoló özvegy, aki 39 évi házasság után társadat elveszítetted, imádkozz, hogy Isten kegyelmes szeretete letörölje könnyeidet és megvigasztaljon gyászodban.

Te, fia, aki szenvedélytől és egyedüllétől gyötörtetel, tárd ki szomorú szíved Isten előtt, s könyörögj, hogy megszabadulj és a Krisztusban egy új élet ösvényén elindulj.

Leánya, veje, unokái, megértő szeretettel támogassátok és vezessétek megtört szívű szeretteiteket az Úrhoz, akinek kegyelme mindenre elégséges. Ámen.